

31529

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 8. } చెన్నపట్టణము 1922 వ సం. జనవరి నెల 16 తేది సోమవారము } No. 228
నవంబరు. ౧ } దుర్బతి నామ సంవత్సరము, పుష్యమాస బహుళ తృతీయ 3. } సంచిక ౨౨౮

“ప్రశస్తమైన ఎన్ గల్ బర్లు” రైస్ మెషినరీ ధరలు

ప్రస్తుతము ఇంకను తగ్గించబడియున్నవి

బ్లాక్ స్టోను సూనెయంత్రములు

ఒక స్థలము నుండి మరియొక స్థలమునకు సులభముగా తీసికొని
పోవుటకు వీలగునట్టియు, ఒకేచోట స్థిరముగా కదలకుండ ఆమర్చు
నట్టి అవిరియంత్రము, బాయిలరులు అతి చౌకధరలకు దొరక గలవు.

ఫోను నెం 108

నెం 9, నెకండు

తంతినిలానము, ఎంజిను ముద్రాను

లైనుబీచ్,

మార్వల్ సన్నుఅండు కో (ఇండియా) లిమిటెడ్

ఇంజినియరులు

(1806)

కలకత్తా

మదరాసు

బెజవాడ

బొంబాయి

లాహారు

తంజావూరు

అమృతాంజనము

తలనొప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది.
ఇతర వీధిమైన నొప్పులను కూడ
మా అమృతాంజనమును వాడి
నంత మాత్రమున నయమగును.
సులభ మెల 0-10-0 అణాలు

మోహనీలైలము

పీసా 1-8 0-12-0

తామరలైలము

కబ్బి 1-8 0-6-0

వండ్లపాడి

కబ్బి 1-8 0-2-0

అమృతాంజనం డిపో,

బొంబాయి - మదరాసు.

ఇంద్రజాలమహేంద్రజాలము

ఈ అపూర్వ గ్రంథములో జర్మనీ గారడీ, యోగవృక్ష
హస్తలాభములు, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, మంత్రశాస్త్రము,
భూతలైలములు, యోగములు, అమృతాంజన చిట్టచివరకు
మూల విశిష్ట విశోదవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక సునహృదయ
మామనశీయము, ముమిడి చిట్టచివరకు, జీవములో
శుభాధిపతులు, శరీరములను, తలకాయలను మూలకావించుట,
భూమిమైన గజములను గాత్రములను మునుష్యుని నిరాధారముగా
నిల్పటము మొదలగు విచిత్రములు అనేకములు ఉన్నవి. ఈ గ్రంథ
మున చదివిన అర్హులైనవారు మేటికే జేయగలగిన గ్యారంటీ
యొచ్చునున్నాము. దీనిమేల రూ 4-0-0 అణ. (2118-888)
డి. ఆర్. జనార్దనం నాయుడు, ఒంగోలు. (నుంబూరుజిల్లా)

Wonderful Leprosy Cure.

“కుష్టురోగ నివారిణి”

ఒక మహాత్మునివల్ల లభించినది.

అష్టాదశవర్షపువ్యాధులను, యోజ్య. శవాయనయనను,
పాదాలు, మచ్చలు మొదలగు మహావ్యాధులను రూపుమాపును.
వీర్యవృద్ధి శరీరకాంతి కలుగజేయును, గుణములేదని ఋజువు,
చేసి 116 లు బహుమానము పుష్కములేదు. ఒక నెల
దినములకంటె సుమారుగా సరిపడు మందు దర్బా రు 6-0-0.

రెడ్డి అండ్ కో, ప్రాప్రయిటరు యం. సుబ్బారెడ్డి
(8888) గోపాలపురం, కొత్తపేటపొట్టు గోదావరి జిల్లా.

స్వరాజ్య కీర్తనలు పాటలు.

1. స్వరాజ్య భజనకీర్తనలు 0-4-0
2. దేశీయకీర్తనలు (గీతములు) 0-2-0
3. దేశీయపదము (చక్కనిపాట) 0-2-0
4. రామదండుపాట, పద్యములు 0-3-0
5. స్వరాజ్యపద్యములు (150) 0-2-0
6. పంజాబుపాట (బొబ్బిలికథ) 0-2-0

వి. పి. 0-5-0 అవును. ఇతర స్వరాజ్యగ్రంథములు లభిస్తాయి.
స్వదేశపు స్తకశాల, గవర్నరువేట, బెజవాడ.

(3148)

గొప్పతగుధరల ఆమకము

నేటిదినము కొనదలచినది రేపటివరకు ఆవకుడు.
ఏలననగా? నమయ మెరిగి పనిచేసిన నిత్యకృత్యములలో
తప్పక అదృష్టము గలుగును. ఎచ్చట?

కాశీ, కంచి, బెంగళూరు, కొర్నాడు, మరియుతరవాగాలలోనుండి పట్టు, నూలు
జువ్వలములు అంగడి ఈ దిగువ దొక్కటియే యని తెలుసుకొనవలెను.

ది బొంబాయి స్వదేశి ష్రోర్స్ కాశీ, బెంగళూరు, ఫేలం జువ్వలములము,
40, 41, 42 రత్నబజారురోడ్డు, బార్లీ బాన, మద్రాసు.

మద్రాసు అందునదరకమరాటా

రైల్వేకంపెనీ లిమిటెడ్,

ంగ్లాంసులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది)

ప్రకటన (3364)

యువరాజుగారు చెన్నపురికి

వచ్చు నందర్భమున 1922 సం॥ జన

వరి 18 వ తేది మొదలు 17 వ తేది

వరకు చేయు ప్రత్యేక

యేర్పాటులు.

1922 సం॥ రము జనవరి నెల 18 వ తేది
యువరాజుగారు మద్రాసుకువచ్చునప్పుడు, జన
వరి నెల 17 వ తేది మద్రాసునుండి బయలుదేరి
పోవునప్పుడు చేయునట్టి ప్రత్యేకపు యేర్పాటులు
యీ క్రింద తెలుపబడియున్నవి.

కాలనిర్ణయ పటికయందు

మార్పులు

1. (ఎ) 13-1-22 తేదిన రాయపురము వీచి
ప్రేషనులకు మధ్య బోపునున్నట్టి ఈ క్రింద తెలుప
బడిన లోకల్ బండ్లు రద్దీ చేయబడును. అవి ఆర
కారముపోవు.

నెం 61 రు బండి రాయపురమునుండి పగలు
9 గం 5 ని బయలుదేరి వీచి 9 గం 11 ని చేరును.

నెం 90 రు బండి రాయపురమునుండి పగలు
9 గం 44 ని బయలుదేరి వీచి 9 గం 0 ని చేరును

నెం 62 రు బండి వీచినుండి పగలు 9 గం 22 ని.
బయలుదేరి రాయపురము 9 గం 28 ని చేరును

నెం 92 రు బండి వీచినుండి పగలు 10 గం 5 ని
బయలుదేరి రాయపురము 10 గం 14 ని చేరును.

(బి) 13-1-22 తేదిన రాయపురము వీచి
ప్రేషనులకుమధ్యను, వీచి రాయపురము ప్రేషను
లకుమధ్యను బోపునున్న నెం 69, 54 రుల లోక
ల్ బండ్లు మామూలుకాల నిర్ణయముకంటె 10
నిమిషములు ఆలశ్యముగా ఈ క్రింద తెలుపబడిన
కాలనిర్ణయ ప్రకారము పోవును.

నెం 69 రు బండి రాయపురమునుండి పగలు 10
గం 38 నిమిషములకు బయలుదేరి వీచి 10 గం
44 నిమిషములకు చేరును. నెం 54 రు బండి వీచి
నుండి పగలు 10 గం 54 నిమిషములకు బయలు
దేరి రాయపురము 11 గంటలకు చేరును.

(సి) 17-1-22 తేదిన తిరువళ్ళూరు నుండి
బయలుదేరి మామూలుగా సెంట్రలు ప్రేషను రాత్రి
9 గం. 10 ని. చేరునట్టి ఇ. నెం 48 రు లోకలు
బండి పెరంబూరునుండి నేరుగా రాయపురము
రాత్రి 9 గం. చేరును.

(డి) 17-1-22 తేదిననుండి నెం 19 రు బెంగు
ళూరు వ్యాసంజరుబండి మద్రాసు సెంట్రలు
ప్రేషను నుండి రాత్రి 9 గం 30 ని. బయలుదేరుటకు
బదులు 9 గం. 20 నిమిషములకే బయలుదేరి
అర్కోణము రాత్రి 11 గం. 15 ని. బదులు
11 గంటలకే చేరును. మద్రాసునుండి అర్కో
ణమువరకు ఈ క్రింద తెలుపబడిన కాలనిర్ణయ
ప్రకారము పోవును.

మద్రాసునుండి బయలుదేరుట రాత్రి	9-20
బేసెన్ బ్రడ్జ్ చేరుట	9-25
,, నుండి బయలుదేరుట	9-27
పెరంబూరు చేరుట	9-33
,, నుండి బయలుదేరుట	9-35
విల్లివాకము చేరుట	9-41
,, నుండి బయలుదేరుట	9-43
కొరటూరు దాటుట	9-46
అంబత్తురు దాటుట	9-50
ఆవడి చేరుట	9-57
,, నుండి బయలుదేరుట	9-59
పట్టాశిరామ్ దాటుట	10-5
తిన్నూరు దాటుట	10-10
సెవ్వాపేట దాటుట	10-16
తిరువళ్ళూరు చేరుట	10-23
,, నుండి బయలుదేరుట	10-31
కడంబుత్తూరు దాటుట	10-36
మణూరు దాటుట	10-42
తిరువాలంగూరు దాటుట	10-46
మోసూరు దాటుట	10-52
అర్కోణము చేరుట	11-0

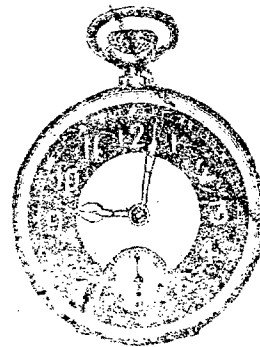
(ఇ) నెం 37 రు రైచూరు వ్యాసంజరుబండి
మద్రాసునుండి రాత్రి 10 గం 15 నిమిషములకు
బదులు 11 గంటలకు బయలుదేరి మధ్యవారిలో
సాధ్యమైనంతవరకు మించిపోయినట్టి కాలమును
సరిపుచ్చుకొనుచు గమ్యస్థానము ఆలశ్యముగనే
చేరును.

2: 17-1-22 తేదిన మద్రాసు సెంట్రలు
ప్రేషనులకు రాత్రి 9 గం. 20 ని. మొదలు
10 గం. 40 ని. వరకు జను లెవ్వరును పోకూ
డదు. రాత్రి 9 గం. 20 ని. ప్రేషను ఆవరణము
నుండి బయలుదేరి పోనట్టివారు తక్షణం అచ్చటి
నుండి బయటికి పోవలెను. సదరు కాలమునందు
ఎవ్వరిని గాని ప్రేషనుకు రానియ్యరు.

The Light House for Watches & Clocks.

ఇనాం! ఇనాం!! ఇనాం!!!

గడియారము కొనుగార్చుకొనుట అందమైన శ్రీ రాధా
కృష్ణుని పోముగల ఒక క్యాబినెట్ లో ఇవ్వబడును.

నిక్కల్ వెండి కేబుల్ గడియార
ము. 15 సం॥, లెన్స్ షేప్
(Lense Shape) నల్ రేడియం
డయల్ (Radial dial)
సెకండు హ్యాండ్ (With Second Hand)
మాపుకు మిగుల అందమైనది.
మెల్లటి కేబుల్ పదికేండ్లు
కట్టబడినది. మేల్ కేబుల్ మాన్
మెంటు కలది.

Ratna Lever (Best Lever Movement)
వెల పాకింగు పోస్టేజీ సహా రూ. 15-8-0.

దీనికి రెండుసంవత్సరములు గారంటీ యివ్వబడును. గా
రంటీ ఫాతము గడియారముతో పంపబడును. రేడియం లేక
సాదా డయల్ కలది. రూ 15-8-0 (3309)

మేల్ న వెండి గడియారము రేడియం డయల్ కలది. 28/8

సాదా డయల్ కలది. 21/8

కావలసినవారు క్రింది విలాసమునకు వ్రాయవలెను.

Ratna Watch Company
No. 93, China Bazaar R. Madras.

అహదాబాద్ సభలు

32-వ దేశీయమహాసభ

కొలది ప్రతులు మాత్రమే.

ఇందు అహదాబాద్ పుర చారిత్రమును, దేశీయ
సభామందిర రమ్యమును, రాత్నాశ్రీ కళ్యాణం లగు వాకిం
అజ్మల్ ఖానుగారి గంభీర పద్యాసంబును, మహమ్మద్ రచనా
మృతమును, చిత్రరంజన దాసు, వారి శతీమణియొక్క యాత్రే
జంబు లగు సంకేతములను యివ్వబడునట్లు ముద్రింపబడినది.

వెల ప్రతి 1-5 0-4-0

50 ప్రతులు 11-0-0

100 ప్రతులు 20-0-0

కలయెవారయి— ముఖ్య గు వెంకటరమణయ్య,

(8356) కృష్ణాపత్రికా కార్యస్థానము, బందరు.

REASONS WHY YOU SHOULD INSURE

IN
LIGHT OF ASIA
INSURANCE COMPANY, LIMITED.

Head Office:— 6, Old Post Office St, Calcutta.

CHAIRMAN:

Maharaj Kumar Victor N. Narayan of Cooch Behar.

BECAUSE,

No Company Combines so many advantages.
It is a purely Indian Company.
Under Expert and most efficient management.
It guarantees positive protection.
Cheapest Rates of Premium.
Premiums payable by small instalments.
Guaranteed Surrender and Paid-up values.
Policies are automatically protected from for forfeiture.
It grants liberal loans.
90 per cent profits go to Policy-holders.

For particulars apply to the Head Office or to:—

Messrs A. S. R. Murti & Co.,
48, Waltham Road, Madras.

మిలయ చందనము.

గనేరియం అను నెగరోగమునకు మరారము.

కర్మములేదు. దీనికారితో పనితేదు.
ఎలుపు, కెలుపు, కచ్చు, అను మూడు
విధముల నెగరోగమును మూడు యా
కులలో మాన్పెను. శ్రీమ. పునరు
కాన్యమిట కూడ ఇది రాజాధిపము.
(1251) డబ్బీ 1-5 వెల 2-4-0

చందినీ (మలయచందనమున కనుపానము) కన్న 8-0-0

శ్రీ పాద వారి పంచాంగము

దుండుభి సంవత్సర పంచాంగము అచ్చులో నున్నది.

మా పంచాంగముయొక్క ఘటన అందఱు నెరిగినకే.

(పతి 1-5 0-2-8; నాలుగుప్రతులకు తక్కువ 1-5. చేయను.

ఒకటి కావలయువారు 0-4-0 పోస్టాచీట్లు పంపవలెను.

12 ప్రతులకు ఒక ప్రతి ఉచితము. త్వరపడవచ్చు దొరకవు.

గంధర్వ ఫార్మసీ, రామవరం, (గోదావరి)

సామ్రాజ్యకావనభూమి 6 నీక్రిందివిధముగ మార్పు చేయబడినది. గవర్నరుజనరలు పనిసంతను గమనించి అనధికారుల కాశ్యములకు ది:ములను నిర్ణయించును. వివిధ కార్యములకు వేర్వేరు రోజు నిర్ణయించిన బని పూర్తికాకపోయినయెడల తినివాత్రిజులలో నాపనియును ప్రారంభించబడును. ప్రభుత్వ కార్యములెవ్వియు, గవర్నరు జ:గలనుసరితీరి (ప్రారంభించ) గూడును.

దేశబంధు దాసు అధ్యక్షకోపన్యాసము

స్వాతంత్ర్యము జన్మ స్వత్వము

సంస్కారముల నిష్ప్రయోజకత్వము

అత్యంతము కష్టపడు విధానము తగదు

అహమ్మీగాబాదు కాంగ్రెసువారు దేశబంధు చిత్తరంజన దాసుగారు ఎదువలసిన అధ్యక్షకోపన్యాసమును ప్రకటనార్థము బంతువు గాంధీ మహర్షి డిటులు వ్రాయుచున్నాడ:-

దేశబంధు దాసు అధ్యక్షకోపన్యాసమును ప్రకటించుటయందు చాలస్వమైనదలను నేను తుహాజీని సంప్రదించుకొనియున్నది. వ్రాతపత్ర చింతనవందరగ నుండినది ఆమూలాగ్రమున చూచి సుమించి ఒక తెన్నున బెట్టి ప్రకటించివలసి నట్లు నాకు కట్టడి యయ్యెను. ఉపన్యాసమున దశవింశతి తోచిన యొకవాక్యమును తీసివేసి ఒక యభిప్రాయమును, పూర్వరీతియట్లు కొక వాక్యమును చేర్చి అచ్చటచ్చట చిలుకుక మార్పులగావించి నాకు పేరికీతిగా నే ప్రకటించుచున్నాను. గతసంవత్సర ముఖ్యనియమములను గూర్చియు, నిరాకరణోద్యమవిషయమును గూర్చియు దీర్ఘముగ చర్చించుట దాసుగారి యుద్దేశముగ నుండెనని కనుగొంటిని. కాని యీయొకటింపబడుచున్న భాగమునందే వారి యభిప్రాయములు కాట్టింపబడవు. స్వాతంత్ర్యోద్యమము గైకొనుటకు మున్నే దేశమును బంపిన యాతని గొప్ప సందేశములవలనగూడ దేశబంధు అభిప్రాయములను వనము కనుగొనవలసియు. ఈ యుపన్యాసమును లేని స్వీకరణమునకు పూర్వము వ్రాసి యుంచిన చదువరులు జ్ఞప్తియందుంచుకొనుట యావశ్యకము. ఉపన్యాసమునందలి అత్యంతము అత్యంతము, అహింస, భావములు పూర్తిగా కాననగును. ఇట్టి పురుషుని చెరిసాల కంపుటచే ప్రభుత్వమువారు అత్యధానముగా గావించుకొనిన విధిలగుచున్నది.

భారతదేశము మహాసభ యాహ్వాన సంఘాధ్యక్ష, ప్రతినిధులారా!

నిరంకుశాధికారవర్గముతోటి మనము గావించుచుండిన పోరాటము విమరూకారము దాల్చినది. మన మౌఢ్య పక్షిలము జేసికొని "ప్రస్తుత పోరాటమున నేను భారతమాత పక్షము వహించి యున్నానా?" యని ప్రశ్నించుకొనవలసిన సమయ మేతెంచినది. నేను భారతమాత పక్షమునే నుండుట చేరినే దేశ మాహ్వానించినంత నేనే నంగీకరించితిని. మీరు నాయుడ జావీర విశ్వాసమునకు నేను నందనముల నప్పించుచున్నాను. కాని మీరు నివేదించ ల్లింత ప్రపంచ జ్ఞానము నాకు లేదని యారంభముననే తెలుపుకొనుచున్నాను. ప్రభుత్వమాతృపితృజనుల కధికముగ గుటియై నగరమునుండి నే నేతెంచుచున్నాను. వెన్నుయవరాజే తెంచినట్లు ప్రజలు స్వాతంత్ర్య మొనగనుటల నిష్పందించుచున్నారో రాజకీయ జీవనమునకు ప్రతిబంధక మగు నీచర్యను ప్రభుత్వమువారు పుచ్చుకొనియుండురని నావిశ్వాసము. డిసెంబరు 21-వ తేదివారు చెబుచున్నట్లు కలకత్తా యాత్రమున యువరాజునకు స్వాగత మొసంగుట కలకత్తా పోరాట మా రంభమైనది. శత్రులకు ఫలితముగ ప్రజలకు సంస్కారము గలిగినది. నేను మీకు నాప్రపంచజ్ఞానమును వెల్లడి చేయజాలనున్నను, పోరాటమును ఉత్సాహముతో కొనసాగింపవలెనని ప్రజలు ప్రోత్సహింపగాని మూత్రము చెప్పాలను.

ప్రస్తుత పోరాటమునందు మన విధియే మో మనము మొదట నిర్ణయించుకొనవలసి యున్నది. మన మార్గ మేమి? పాత తంత్ర్యమును తొలగించుటను, అన్యై ప్రకారమును తప్పించుటను, స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించుటను మనమీ పోరాటమునకు గమనితిమి. కావున "స్వాతంత్ర్యము" అనుపదమునందలిభాగము కనుగొనుట ముఖ్యము. మరయొకటి ద్రవ్యమును తీసికొనుటను, ఇంకొకటి ప్రకారమున దనుగిడుటను నా కభ్యంతరము లుండును. స్వాతంత్ర్య సంపాదనమునందు ప్రజలతోడబులముగా గావున యభ్యంతరము లుండజాలవు. స్వాతంత్ర్యమునకు మిగిలిన లేకపోదని మనము జ్ఞాపక ముంచుకొనుట ముఖ్యము. మనము పదియవతొ కలసివెలసి యనంతసంతకాలము సంఘాధ్యక్ష టునన మైనంతకాలము విధేయత

యుండవలెను. ప్రజల విధేయతను కావలసిన స్వయముగ జూపునట్టిది కావున స్వాతంత్ర్యమునకును ఈవిధేయతను సంఘర్షణ ముండదు. ప్రజలు స్వయముగ యాత్యంతరక్షణార్థము జూపు విధేయత స్వాతంత్ర్యమున కనుగుణముగ నుండును.

స్వాతంత్ర్య మన నేమి?

స్వాతంత్ర్య మన నేమి? స్వాతంత్ర్య మను పదమునందలి భావమును వివరించుట చుస్సాధ్యము. ప్రతిజాతీయు తన వ్యక్తిత్వమును ప్రహించి తన పదార్థమును చేపట్టు స్థితియే స్వాతంత్ర్యమని వ్యవహరింపవచ్చును. జాతీయతను, వ్యక్తిత్వమును సురక్షితిముగ పెంపొందించుచుండెనుమనోనిన దేశముల చారిత్రము అద్భుతముగ నున్నది. ఏవీన తార్కాణములు వలసిన, ఫిన్లెండు పోలెండు, బెల్జిండు, ఈజిప్టు, భారతదేశముల పోరాటము మనకు జాలను. విదేశవిజ్ఞానమును ధిక్కరించుట కీదేశములన్నియు వాని వానిలయును గావినవి. ఈదేశముల పోరాటపు చారిత్ర ఇంచుమించుట నొక విధముగ నున్నది. విజ్ఞానపాతంత్ర్యమును ధిక్కరించుట మొదటియంతము. జాతీయవిద్యను వాంఛించుట రెండవయంతము. పదేశములతో సంబంధము లేక స్వయముగ నధికారమును గలిగి యొక ప్రత్యేకవ్యక్తి నుండవలెనను యుద్దేశము మూడవయంతము.

మన యిష్టప్రకారము మనవ్యక్తిత్వమును పెంపొందించి పోషింప నుద్దేశించితిమి. పాశ్చాత్య నాగరకత, పాశ్చాత్య సంస్కలు మనసంఘమునందు వ్యాపింపజేసిన వాతావరణముతో మనకు సంబంధ మక్కఱ లేదని తలంచితిమి. కావున మనము స్వాతంత్ర్యమును వాంఛించుచుంటిమి. నా కిక్కడ ఒకధర్మ సంజేష ముద్భవమైనది. "పాశ్చాత్య విజ్ఞానము మన ద్వారము నద్ద నిలువబడియున్నది. మనము ప్రదేశమును నిరాకరించునంత నిర్దయాత్మకులముగ నుండదగునా? (ప్రాచీనతమ విజ్ఞానముల యొకమత్తముమీద ప్రపంచసృష్టి మాధారపడియున్నదని మన మంగీకరింపవలదు" యని భారతకవిపుంగవు డగు రవీంద్రనాథుడు వనల ప్రశ్నించుచున్నాడు. భారతదేశము ఇతరదేశముతోటి సంబంధము లేకయున్న భారతజాతీయత సుస్థిరముగ నిలువజాలదని నేనంగీకరించుచున్నాను. కాని రవీంద్రనాథుని విచార్యచై రెండు సమాధానముల నొసంగవలసింది. అతిశయల లోనికి గొంపోయి సమర్థించుటకు మనకు మొదట గృహము లుండవలయు గాదా? పాశ్చాత్యవిజ్ఞానమును గుర్తించుటకు పూర్వము తమ విజ్ఞాన మిట్టిదని తెలిసికొనుట యావశ్యకము గాదా? స్వాతంత్ర్య సంపాదనమునకు పూర్వము వాస్తవమగు నైకమత్య ముండజాలదని నానిస్పృహభిప్రాయము. చూపజులకు భ్రమ గల్గించుచుండునది దాస్యానుకరణము గాని వాస్తవ మగు నైకమత్యము గాదని యెఱుంగ నగును. భారతదేశము నన్యవిజ్ఞానము సంపూర్ణముగ స్వాధీనము జేసికొననది. రాజకీయపారతంత్ర్యముతోటి విజ్ఞానపారతంత్ర్యము తప్పనిదియై డి. భారతమీ విజ్ఞాన పారతంత్ర్యమును పారద్రోలి జాతీయజీవనమున కళకళలాడుచుండవలెను. అప్పుడే మనము నాగరకసమ్యేళనమును గూర్చి యాలోచించుటకు ఆవకాశము గలిగియుండును.

ఒక ఆక్షేపణ.

మరియొక ఆక్షేపణ నెదుర్కొనవలసి యున్నది. అయితే యాయాక్షేపణ నామికవాదములనుండి వచ్చునట్టిది. వారొక విచిత్రమగు ప్రశ్నను జేయుచుండును. "స్వాతంత్ర్యమే మనకు పరమార్థము గాదనియు, స్వయం సాహాయ్యము, ఆత్మ నిర్భరాము, ఆత్మవిజ్ఞానము మనకు పరమార్థములనియు మీ రంగీకరించుచున్నారు గదా? బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమున నుండియే వీనికి యేల మీరు కృషిసలహారా"దని వారు మనల నడిగెదరు. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునందు పరాధీనదేశముగ నుండునంతకాలము మన మాలాగున నుండరాదని నాయభిప్రాయము. భారతదేశము జనపదములందు గ్రామములందు పరిశీలించవలెను. భారతదేశ మెట్లున్నదియు, మన కప్పుడే గ్రాహ్య మగును. బలాఘ్యులు, ధైర్యవంతులు గ్రామములందుండును. ఇట్టివా లేదేశమున

దున్నను ఆ దేశము గర్వపడక తప్పదు. కాని వారి కష్ట జీవనము వారి నుడుటయే సుప్రప్రముగ తిఖింపబడి యుండును. బీలిజండుములు, మన కష్టధర్మలు వారికి మెండుగ నుండి కలహములందు కాలము వృథాసేయుచుండును. వారిని స్వయం సాహాయ్యముగను, సంస్కృతిపరులు గను జేసిన సభ్యులు నేడెచ్చట నున్నవి? ముఖముగ గడుపుచు మునుపు వీరి పూర్వ లుండెడివారు గదా? నేడు జీవనాధారమే యరుదుగ నున్నది. ఏదేశమైనను మారు పారతంత్ర్యమున బడిన తరువాత నీచస్థితి నెలకొను జాతీయజీవనమే విచ్ఛిన్న మగును. ఈనీచత్వము, తమ, ఒక్కవోటనే గాక దేశావస్థలనుం దెల్ల నాలుక మన దేశజేమమును అర్థికముగ క్రిటికుపరిపాలనము చూపాడుచేసినది. మన జాతీయజీవనము మున్నగు గృహపరిత్రాకావలెనని నాశనము చేయబడెనని రమేశచంద్రుల ముండెడివాడు. అతని యనంతరము పండిత మదన మోహలన్య నేటికిని చెప్పుచునే యున్నాడు. కోట్లకొలది రూప్యములు భారతదేశమునుండి వృథాగా బయటకు వెళ్లుచుండ నెవరు కండ్లు మూసికొని కాంతమనస్సునతో నుండుట యేరికి సాధ్యము! మన నైతికజీవనము కూలిపోయినది. మనము బానిసలమైతిమి. బానిసల కావశ్యపు అభ్యాసములు మనయందు దెగబాకినవి. మనయజమానుల భావల నువయోగించుచున్నాము. వారి యలవాటులను మనకు పట్టించుకొనచుండుము. వారియేర్పాటులను మనము త్యాగముతో గైకొని మనము నానినే యనుకరించుచు గ్రామములందలి సుఖజీవనమును వెకరించితిమి. మనకు జ్ఞానము వృద్ధిగలుగుటకు మారు నశించినది. విజ్ఞానము పారతంత్ర్య మగుటచే అందు గూడ మనము చెడితిమి. మన యాచర్యస్థితి యన్ని విధముల సంపూర్ణమై యెది. జన సామాన్యము నుద్ధరించిన గాని స్వాతంత్ర్యమును మీరెటుల పొందగలరని మితవాదులు మరి యొక ప్రశ్న యడుగుట గూడ గలదు. వారి యాక్షేపణ యెట్టిదో చూతము. విదేశీయుల పరిపాలనవలన భారతదేశ మన్ని విధముల చెడినది. పారతంత్ర్యమున నున్నంతకాలము మనకు ఏముక్తి లేదు. నెమ్మది నెమ్మదిగ యాందోళన జేయుచుండవలెను. కాని నాయభిప్రాయ మేమనిన, వ్యాధిని అంతము మనము నిర్మూలించినగాని వ్యాధి బాహ్య చిహ్నము లదృశ్యములు గానరవు.

పాత త్ర్యమున నున్నంతకాలము మనజాతీయత, వ్యక్తిత్వము నుండజాలవు గావునను, అంతకాలమును మన కీచస్థితి తప్పదు గావునను బ్రిటిషు అధికారమును కొనసాగించుట తగదని నేను పలుకుచున్నాను. బ్రిటిషు పరిపాలనావ్యభావముతో నా కట్టి సంబంధములేదు. ఆపరిపాలన మంచిదిగ నుండవచ్చును. లేక చెడ్డదిగ నుండవచ్చును. కొంత నుండినూడకదని యే యనుకొందము. అయినను పారతంత్ర్యమగుటచే మనకు భివృద్ధి భంగకరమని నే నాక్షేపించెదను. బ్రిటిషుసామ్రాజ్యమునందొకభాగముగ నుండినను, నుండకపోయినను, తన మార్గమును, తనజాతివృద్ధి గమనించి పాటుపడుటకు భారతమునకు స్వాతంత్ర్య ముండవలెను. క్రిటిషుప్రజల అభ్యంతరము లేమియు నుండగూడదు.

మూరములు.

నిరంకుశాధికారవర్గముతో మన పోరాటము నేమార్గముల నడుపవలయునో ఆలోచింతము. నాకు తెలిసినంతకాకు, మార్గములు మూడు గలవు. (1) అయుధములతో ధిక్కరించుట (2) భారతప్రభుత్వ ట్టునువలన స్థాపితమైన కానసంఘలయందుండి నిరంకుశాధికారవర్గమునకు తోడ్పడుట. (3) దౌర్జన్యరహిత సహాయనిరాకరణము. మొగటిమార్గము మనకు ప్రస్తుతము సాధ్యము గాదు గావున దానినిగూర్చి విశేషము చర్చింపనే యవసరములేదు. ఒకవేల సాధ్యమైనను, హింస మనకుపనికిరారు. నాకు హింస యనిన నేవగింపు. కనుక మనకు మిగిలి యుండునది సహకారము, సహాయనిరాకరణము, అను నీరెండే మార్గములు. వీనిలో నేదియో యొకదానిని మనము పరించవలెను.

రాజకీయజీవనమునందు ప్రభుత్వమున మనకు మిక్కిలి సహాయకారులుగ నుండినవారిపై మనకు ప్రతికూలులై యున్నారని నేను ఒప్పుకొనుచున్నాను. భారతప్రభుత్వ ట్టునును ప్రేమించి యాదరించుచున్న వీరి వాదముల నొకంత పరిశీలించవలసింది. ఇట్లు పరిశీలించుటలో రెండువిషయములను ముఖ్యముగ గమనింపవలసియున్నది. భారతము అన వ్యక్తిత్వమును, జాతీయతను పెంపొందించుట కవకాశము ఈ ట్టునువలన కలుగుచున్నదా యనుది మొదటి విషయము. భాగ్యతాయంత పరిపాలనమునకు ప్రాథమిక చిహ్నముల నైనను భారతీయుల కీచట్టి మొనగుచున్నదా యనునది రెండవ విషయము. కాన

సభల కీర్తనలను గ్రహించునై సభకారము విధముగా నైనను గలిగినదా యనునది మాడవ విషయము.

పాల్లమొంటువారి యుపాధ్యక్షుల మే మనకు సమాధాన మొసంగుచున్నది. "పాల్ల మొంటువారి నిర్ణయము" అని యుపాధ్యక్షులు ప్రారంభించుచున్నది. పాల్ల మొంటు యొక్క నిర్ణయప్రాయ మేమి? భారతీయులకు బాధ్యతాయుత పరిపాలనము న్యాయ సమృద్ధి మగు స్వత్యయని గుర్తించుటయో? కానీ కాదు. బ్రిటిషు సామ్రాజ్య మను పేరుతో జాతీయ సత్వమును దొక స్వాతంత్ర్యము గలిగిన సమాన భాగ స్వామియని గుర్తించుటయో? కానీ కాదు. భారతస్వత్యములను వా రెల్లు కరుణారస దృష్టితో పాటించికో కనుగొనడి.

"భారతరాజ్యాంగ నిర్వహణమునందు భారతీయులకు ఇంకను అధికము అవకాశము గలిగించుటయు, బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునకు లోబడిన బ్రిటిషు హిందూస్థానమునకు బాధ్యతాయుత పరిపాలనమును క్రమముగ సంపాదించగల స్వపరిపాలనా సంస్థలయందు క్రమముగ నిర్వహణ గావించజేయుటయు" నట! ప్రజల జన్మస్వత్యముల గుర్తించుటగా నితరకన్య నాధార్య రహిత మగుదాన ముండదని నాయభిప్రాయము ఎప్పటికైనను భారతదేశమును సమానగౌరవము గలిగిన భాగస్వామిగ జేయుటకై పాల్లమొంటుకు బాధ్యత యొందుపడయమై యుపాధ్యక్షులనుం దేమింకలకా? నాకు బోధపడినంతవఱకు లేదు. బ్రిటిషు హిందూస్థానమునందు బాధ్యతాయుత పరిపాలనము క్రమముగ నిర్వహణ గురట! యట! ఇంకెన్న నస్పష్టమగు మాటలు మ రి యుండ బోవు. ఎప్పటికిని బ్రిటిషు రాజ్యాంగ వేత్తల నూత్నబుద్ధి నీమాటలు మోపుచుచున్నావు. మొదటి రెండు పేరాలను వదలిపెట్టి మూడవపేరానం దేమిగలదో పరిశీలము. "భారత దేశము లోని వివిధజాతుల యొగక్షేమము, అభివృద్ధికి బాధ్యతవహించి యున్న పాల్లమొంటే అభివృద్ధి కాలపరిమితి, నిర్ణయించుటకు కర్త" దేశములోని వివిధజాతుల! భారతదేశ మొకజాతిగాక వివిధజాతులతో గూడియున్నదని పాల్లమొంటువారు స్పష్టీకరించినారు. మాడవపేరాలలో తెలుపబడిన వాదమును ఖండితముగ నే నాక్షేపించుచున్నాను. భారతజాతి (వివిధజాతులు గాదు) యొగక్షేమమునకును, అభివృద్ధికిని మనము బాధ్యత వహించుటకు సంసిద్ధులము. వరాధీనదేశము నెడల విదేశీవు పాల్లమొంటు బాధ్యతవహించియుండుటకు ఈదని నేను చెప్పగలను. అభివృద్ధియొక్క స్వభావమును కాలమును పాల్లమొంటే నిర్ణయించవలె నను సిద్ధాంతము మిగుల యనభ్యముగ నున్నది. బ్రిటిషు పాల్లమొంటు యాచూర్యము నుస్థిరము జేసికొను ద్వేషము ఈపేరాయందు కనిపించుచున్నది. కనుక నీపాఠాధికారము నొక్కనిమునకాల మొనను సహింపను. నాలక పేరాల స్పష్టముగ పాల్లమొంటు మనలను జేదరించినారు. "నేనకు మిత నావకాశము లేవరి కొనగ బడినవో నా సహకారము వలనను వారి ప్రదర్శించు బాధ్యతా పరిణామమును అనుసరించి యింకను నెక్కుడు అవకాశ మొసగ దగో నిర్ణయించుటకు పాల్లమొంటు ఆలోచించదగియున్నందునని యున్నది. అనగా నేమి? మనము మంచిపిల్లకాయల వల్లబాధ్యతాపరిణామము ప్రదర్శించి బ్రిటిషుపాల్లమొంటును నచ్చగించి మనకింకను కొలది సంస్కరణముల నొసగు విషయప్రేరేపకములను సాధనముగ యోజించును. మనము పసి బిడ్డలనునొకటను మనకు బాల్లమొంటువారు పోషణకర్తలని వర్ణించుటకు కాశ్యతముగ లిఖింపబడినది.

మన సహకారమునకు నిబంధనలు

నారాజ్యులారా! ఘోషణలారా! నారాజ్యులప్రతి పక్షం యభిప్రాయములయందు నాకు నిరసనకాదు మగు గౌరవము గలదు. కాని సంస్కరణచట్ట మేమాత్రమువై యాధార పడియున్నదో, ఆ మాత్రమునుమాత్రము నే నంగీకరింపజాలను. మనయభివృద్ధి క్రమాంతరము లెట్లు లుండినను చన యాత్మగౌరవమును సంరక్షించుకొనవలెను. స్వాతంత్ర్యము ప్రతిదేశమునకును హక్కునియు, భారతదేశమే తనస్వతంత్ర్యమును నిర్ణయించుకొనుటకు తగియున్నదనియు, బ్రిటిషు పాల్లమొంటు అభ్యంతరముల నేమాత్రము కల్పింపజాల దనియు కాంగ్రెసులో మనము స్పష్టముగ ప్రార్థనము, ప్రకటించవలయును. భారతజాతి యభివృద్ధి కడ్డంపకు నేత్రగిగా భారతదేశమునకు శత్రువును మనము తెలిసికొనవలెను. ఆత్రువు మనము ధిక్కరించవలెను. ఇంగ్లాండ్ స్వత్యమును గుర్తించునంతకాలము నేను ఆ దేశమునకు తోడ్పడుట కిష్టపడుదును. ఈ విషయమై భారతప్రభుత్వచట్ట మెచ్చటను అంగీకారము జూపను భారతదేశమునందు బ్రిటిషు యాచూర్యము కాశ్యతముగ సాగుటకు

నే నేమాత్రము నొడబడను. భారత స్వాతంత్ర్యమును, నేను గుర్తించుటకు, భారతప్రభుత్వచట్టమునందు పార్లమెంటు ఒక వేళ యంగీకరింపకున్నను, మనమాచట్టము సంస్కరణములను వినియోగించి తోడ్పడినయెడల స్వాతంత్ర్య సంపాదనమున కడ్డు పడుటకు పార్లమెంటుకు నూడ సాధ్యము కాదని నా మితవాదములకు లకుకొను చుందురు. నా మిత్రుల బుద్ధిమాత్మ్యులనుగాని దేశభక్తిగిగాని నేను సంజేహింపను. కాని యాచూర్య మిప్పు డనవసరము. వివరములలో నొకవేళ రాజీ పడినను ప్రధానవిషయమునందు మాత్రము నేమాత్రము ఇంగ్లీషు ప్రభుత్వముతో నాజీచేసికొనుటకు నే నొడబడను. స్వాతంత్ర్యము నాజన్మస్వత్యము. ఆస్వత్యము ప్రకారము సంస్కరణములను అప్పడప్పుడుగ భిక్షమిడుచుండిన యంగీకరించుటకు వీలులేదు. స్వాతంత్ర్యము సంపూర్ణముగ నొకేమాత్రగ పొందవలయునని నేను కోరుచున్నాను. విజయము మనకు గలుగదని నే నేమాత్రమును సంజేహింపను. ఒకవేళ మన కపజయము గలిగినను మనజాతి గౌరవమును, ప్రతిష్ఠాను సంరక్షించుకొనగలిగిన వారము గుడుము. ఎటులైనను భారతప్రభుత్వచట్టము నిరూపించుచున్న యవసరమును తీర్చుకొనినవార మగుదుము. కాంగ్రెసువారికిని సంస్కరణములను వినియోగించుచున్న మంత్రులను భేద మొక్కటియే గలదు. కాంగ్రెసు కన దృష్టికంతయు నిర్ణీతద్వేషము నైననే క్రోడీకరించి మిగిలిన వానిని కడుకృత్యములు భావించుచున్నది. చుంతు లన్ననో, తమస్వాధీనముననున్న కాఖలవైననే దృష్టిని నిగుడించి తమకాలముగ కష్టపరిసి స్వాతంత్ర్యము సంపాదించ దలంచుచున్నాడు.

సంస్కరణలక్షణము

సంస్కరణముల చట్టములో భారతదేశముకు బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వప్రారంభమునకు జేయిన ముడినేమా, కానన సభ్యులకు కోశాధికార మేమి? ఎలదేమా యిప్పుడు చర్చించెదను. ఈ రెండువిషయములను కలిపి చర్చింపవలయును. బెంగాలుప్రభుత్వములో యేర్పరు సభ్యులకును రిగురు భారతీయులని బెంగాలు మితవాదుల యభిప్రాయము. అది చాల తప్పు. రాష్ట్రపరిపాలనములో, ప్రభుత్వ యత్నవిషయము లన్నియును గవర్నరు, సమాఖ్యవశులకేంద్రమును, ప్రజాయత్నవిషయములు గవర్నరు మంత్రులకేంద్రమునందుననియు నేను తెలంచెదను. గవర్నరు, సమాఖ్య చతుల మంత్రులు గలసి యోచించుటకు కాననములో నెట్టి యేర్పాటును లేదు. సన్నులు వేయుటనుగూర్చిగాని, బుజుము దీసికొనుటనుగూర్చిగాని, ప్రజల డబ్బును వ్యయముజేయు మార్గముల నారయుటకుగాని ఈత్రము వీరు కూడిదరు. ప్రభుత్వ యత్నకాఖలలో మంత్రులు నోరెత్తుటకు వీలులేదు. ఈకాఖలే దేశమునకు జాతీయసంస్కరణలలో ముఖ్యమైనది. ఇప్పుడు మనకును ప్రభుత్వమునకును జరుగు పోరాటమును మంత్రులు మూగ వావలె కండ్లు కట్టుకొని చూచుటను మాత్రము జేయుచున్నాను. ఈ అసహాయోద్యమముపట్ల నిర్వహణధానావశ్యకతను నిర్ణయించుటకు వారికి ప్రభుత్వముతో సంబంధములేదు. గాంధీ మహాత్ముని ఆచార్యులయవలెనా కష్టాయను విషయమును గూర్చి స్థానికప్రభుత్వ మాలోచించ వలసి వచ్చినపుడు వారి సలహా యిక్కరలేదు. నేను మంత్రుల స్థితినిగూర్చి చెప్పింది సరియైనదో మితవాదులు సభ్యులలో సభిక సంఖ్యాకులు భారతీయులని తెలంచి సంతోషించుట గొప్ప పొరపాటని నేను చెప్పితిరదను. నిజ మేమనగా ప్రభుత్వయత్న కాఖలలో భారతీయుల సంఖ్య అతిస్వల్పము. గవర్నరును యింగ్లీషు సభ్యులును యేకమైనదో వారు ప్రభుత్వవిధానము నేమియును మార్చజాలరు.

మంత్రుల యర్హతము.

మంత్రుల యర్హతమునుగూర్చియు, ప్రజాయత్న కాఖలలో వారికిని కాననసభ్యులకును గల సంబంధమునుగూర్చియు ఇప్పుడు చర్చించెదను. నేను ముందు చెప్పుచేమనగా యేకాఖయైనను మంత్రులకు మాన్యుడినదని తెలంచుటయే తప్పనియే. కొన్ని కాఖలు మార్చబడినమాట సత్యమే. అయితే అవి ఒక కతాబుముండియు నిరంకుశాధికార వర్గము క్రింద వాని వాని యుండెను. వాని లోపములను దీర్చివైచుటకు మంత్రుల కెట్టి యధికారమును లేదు. నేనీ విషయమును విపులపరచెదను. ప్రజాసోగ్యము, ఆసోగ్యపరిపాలనము ఇవి ప్రభుత్వములో ముఖ్యవిషయములు. ఈకాఖలు మంత్రులకు మార్చబడినవి. మంత్రులకి ఈకాఖవై సంపూర్ణాధికారమున్నచో అయినదేశముకు మహాపకారము జేయవచ్చును.

అయితే మంత్రుల స్థితియేమి? ఈకాఖలోవ్యాగులవై మంత్రులు మంచి యధికారములేదు. ఆయన ఉద్యోగుల నెన్నుకొనుట అధికారములేదు. భారతప్రజల జీవితమును స్వప్రయోజనమునకు ఒకవిషయమును గౌరవపుడు ప్రభుత్వమువారు విపరీతమును వ్యయముతోగూడిన రిపాలనము, ఉద్యోగములు భవనములమాత్రము నిర్మింపజేయు యానిరంకుశాధికారప్రభుత్వ చాత్రములో గాననట చిత్రముగ నున్నది. ఏదైన కాఖను మార్చినది లేనిది యిట్లు పరిశీలించవచ్చును. ఆసోగ్యకాఖయే యాయుద్ధేశమును గల్గియుండవచ్చునా? "నేను యాకాఖలు యిదివరలో పరిపాలింపబడిన విధమునంతయు మార్చి నే నెదను. ఇండియను మెడికలు సర్వీసును దీసివైచి, అంటుకోగములు మున్నగువాని దొలగించుటకు స్థానికస్థానముల నియోగించెదను. అప్పుడు ప్రజోపయోగమున కుక్కుంధున ముండును." అట్లు కానేరదు. చట్టముప్రకారము యాయుద్ధేశము నెరవేరదు అయినను యాకాఖ ప్రజాయత్నము చెప్పబడుచున్నది. కాననసభావర్గములో మంత్రులలో నొకరు స్వస్థానమునుగూర్చి యిట్లు పలికెను. "మెడికలు కాఖ వారికిగాని స్థానికలకి కాఖవారికి గాని అవసరముగా వైద్యులు కావలె నని తెలియజేసినచో వారు వైద్యులు లేకనెదరు. పోనీ వైద్యులను స్వబాధ్యతవిధాన కారములన్న చోటికి పంపింప మెడికలు కాఖవారు, మీరు పంపింప వైద్యులను మేయంగీకరింపను. వారిఖర్చులను మీరే భరింపువలెనని." దీనినిజటి నూతనప్రభుత్వకాననము క్రింద ప్రజాయత్నకాఖల నేమాత్రముగ నెలియాలను. ఒకమంత్రు యన్నటుల మంత్రు లిట్లుచుచ్చును. "నాకు వెండియు గామీయములేదు. అయితే నాకున్నదేదో నీకు యిచ్చెదను. అది సానుభూతి. సానుభూతి యే యేలననెదవా, డబ్బుకాస్తా ఆర్థిక సభ్యునిచేతిలో నున్నది. కోశాధికారము.

ఇప్పుడు కాననసభకు కోశాధికారము యేమైనగలదా యని విచారించెదను. మితవాదులు అధికారమున్నదనియెదరు. నేను లేదనెదను. ఇందులకు చట్టములోనిముక్కలనే ఆధారములుగ చూపెదను. అయితే ఒకగౌరవనీయుడు చెప్పినమాటలను అందుకు సాక్ష్యముగ దెల్పెదను. ఏదో ఒకకాననసభలో ఒక మంత్రు యిట్లు దెల్పెను.

"ఇక్కడ మంత్రులుగ నియమింపబడిన యిద్దరమును కామన్సుభలో మంత్రుల యధికారమును గుర్తించవలసి యను కొనుచున్నాను. కావున కామన్సుభలోను త్రివి కోరినటుల నే యాయంత్రులను ప్రతివానికిని కాణముల దొప్పించి కోరి దరు. ఇక్కడ మంత్రు, పరిపాలనాధికారు లిచ్చుస్వల్పవేతనముతో జీవనము నారంభించును." మితవాదులు చెప్పునదినిజమా యాయంత్రు చెప్పనది నిజమా? ఇద్రటిది తప్పుగావచ్చును. అయితే యిద్దలు చెప్పనది సరి గానేరదు.

భారతప్రభుత్వకాననముక్రింద నేపడిన చట్టముల ప్రకారము ప్రజాయత్నప్రభుత్వకాఖల విషయములో ఖర్చునుగూర్చి యెక్కికాఖలేవు కానియుసభ్యులును,మంత్రులునుగలసి ఒకడొకడి కకు వచ్చెదరు. వారు రెండుకాఖలకును డబ్బుపంపుటలో భేదాభిప్రాయముల గల్గియుండితేరి గవర్నరుగారు రాష్ట్రముయొక్క ఆవాయమునును నిలువనున్న, ప్రభుత్వయత్న ప్రజాయత్న కాఖలకు ప్రతివానికిని పంచివేయును. మంత్రులొక్కొక్కొక్కా మేమి? ప్రభుత్వ సభ్యులలో అధిక సంఖ్యాకులు భారతీయులే యని మితవాదులు గవర్నరు జేదన. అట్లుయినచో అధికసంఖ్యాకుల యిష్ట ప్రకారము యాధిక విభాగము పరిష్కారము కావలయును. అట్లుగటలేదు. ఏల యనగా ప్రభుత్వసభ్యుల యంతయును మంత్రులవై అవిభాగము మీద నాధారపడి యున్నది. కావున ఫలితమేమనగా సభ్యులును మంత్రులును గలసి యుండబడిక కనియెడల, గవర్నరు గారు అయ్యయిష్టము వచ్చినటుల గాని, లేకున్న గవర్నరు గారు కోరితేని గవర్నరు జేవలగారు నియోగించి అధికారి యిష్టము వచ్చినటులుగా జేయును.

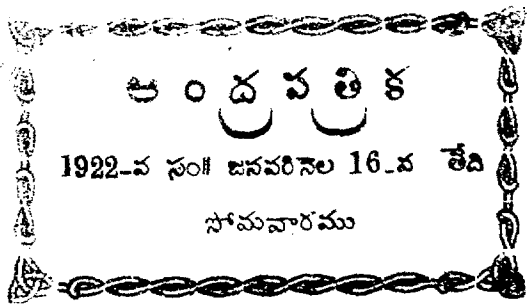
కాననసభాస్థానము.

నూతనచట్టమువలన మంత్రుల కిట్టి యసంభవస్థాన మున్నది. అయితే కాననసభాగౌరవ మెట్లున్నది? "ప్రభుత్వమువారు చెప్పినటులగాక మేము చెప్పినటుల భవనము విభాగము జేయవలెనని మేము కోరుచున్నాము" అని చెప్పెటకు కాననసభ కేమైన అధికారము గలదా? ఇది సరిలేరయిన పో గొట్టుటకును యంత్ర వైగిరదీద్యమును నిర్వహింపవలసి యేమో చెప్పెల్లనా? ఏదైన ఒకగ్రాంటుమొత్తము కల్పించుటకుగాని

ఆంధ్ర పత్రిక-నివేదికగాదిసంచిక

పదమూడవ ఉగాదిసంచికను డిసెంబర్ 15 తేదీన యత్నములు జరుగుచున్నవి. ఉదారతత్వములగు ఆంధ్రపహాజనులు చిత్రపటములను వ్యాసములనుబంపి ఎప్పటివలె మాయద్వయమునకు తోడ్పడ వేచుచున్నాము. అసహాయోద్యమమున గృహీ చేయుచు శిక్షలకు బాల్చిన యాధ్రుహాజనుల చిత్రపటములకు ఈ వర్తనపు సంచికయందు ప్రత్యేకముగ నవకాశ మియ్యబడును. చిత్రపటములను వ్యాసములు నెంతెంతలో నందించిన నంతెంతలో నవత్పరాది సంచికయిన వెలువడినది. ఆంధ్రపహాజనులు వెంటనే వ్యాసములను చిత్రపటములను బంపి క్రార్థితులు

ఆంధ్రపత్రిక, సంచిత్రపరాది సంచిక, 6, 7 తంబుకట్టి పిడి, మద్రాసు

చిత్రరంజన దాసుగారి

సంబోధనము

ప్రహస్తుదానాదు కాంగ్రెసుసభలో దేశబంధు చిత్రరంజనదాసుగారి యదలచిన యువ వ్యాసమును వేరొకచో బ్రచురించితిమి. దాసుగారి యువవ్యాసము గాంధీమహాత్మునియొద్దకు సంపూర్ణముగ చేరియుండలేదు. భావికర్తవ్యము గూర్చియు, నిరాకరణోద్యమ చారిత్రము గూర్చియు చిత్రరంజనదాసుగారి రెంతయో చెప్పదలచిరి. కాని అట్టి యవకాశము నెసగకుండ అధికారులు వారిని నిర్బంధమున నుంచిరి. దాసుగారికి, కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షపదవి నలంకరించుటచే గలిగెడి గౌరవమునకన్న, నిర్బంధమున నుండుటచే ఎక్కువ గౌరవము గలిగెను. వారి నిజసందేశము వాగ్రూపమునకన్న, బాధానుభవముములమున ఎక్కువ స్పష్టముగ వెల్లడియయ్యెను. దాసుగారి రేర్పరిచిన వాలంటీరు సంఘములు దేశమందంతటను వెల్లి విరిసెను. కారాగృహభయము, మాసిపోయెను. ప్రస్తుత పరిస్థితులలో దేశభక్తులకు నిజస్వాతంత్ర్యము వెలుపలికన్న కారాగృహమునందే గలదని, దాసు, ప్రభుత్వము నిదర్శనము తేటపరచెను. దాసు, లజపతిరాయి, నెహ్రూ మొదలగు మహామహులచే నలంకృత మగు కారాగారములలో బ్రవేశించెడివారికి, మ్యాసత ఎటులుండును? మహాత్ముడు సూచించినటుల, దాసువంటి దేశనాయకుని నిర్బంధించెడి పరిపాలనావిధానము దానియంతట యడియే నిందార్హ మగుచున్నది. దాసుగారి యువవ్యాసము, సంపూర్ణముగ నుండకుండుటచే, దానిని సరిజూచి సరియగు నాకార మేర్పరుపవలయు నని మహాత్ముని కోరినను, మహాత్ముడు దానిని ఉన్న దున్నటులనే ప్రచురించెను. అటులయినను, దాసుగారి యువవ్యాసము, మహాదేశములను వెల్లిబుచ్చుచు, ఘనసందేశమును దేశమున కొనగలుగుట గాక, కాంగ్రెసు యధ్యక్ష కోపవ్యాసములకు దేనికిని తీసిపోవదని స్పష్టమగుచున్నది.

భారతవర్షమునకు స్వాతంత్ర్యము గావలయును. భారతజాతి అత్యోపలబ్ధి గాంచుటకే స్వాతంత్ర్య మవసర మని దాసుగారియుద్దేశము. జాతీయతను, జాతీయ స్వాతంత్ర్యమును నిరసించుచు, సార్వజనిక సామ్రాజ్యత్వమును పొగడుట యాచార మయినది. రెవ్వింద్రునిభావమును గుర్తించక, స్వాతంత్ర్యప్రతిపక్షులు వారి వాక్యములను తమ వాదమున కాధారముగ నైకొనుచున్నారు. భారతజాతికి స్వాతంత్ర్యము లేకుండుట కీ వాదమొక సాకగుడున్నది. స్వల్పసంఖ్యాకుల నిరంకుశత్వమును సమర్థించువా రొకవంకను, వర్ణవైషమ్యమును ప్రోద్బలపరచెడివా రొకవంకను, విశ్వమానవసామ్రాజ్యత్వముగూర్చి గంభీరోపన్యాసముల గావించుట, కపటనాటక మనిపించుకొనును. అట్టివారికి దేశబంధు దాసుగారు చక్కని ప్రత్యుత్తర మొసగిరి. భారత జాతీయత సజీవముగ నుండవలయుననిన, ఇతరజాతులతో సాంగత్యమును బోగొట్టుకొనగూడదని, దాసుగారి రంగీకరించెదరు. కాని, ఇతరులకు అతిధ్య మొసగుటకు, భారతజాతికి స్వగృహ మొకటి యుండవలెను. సామ్రాజ్యసభ్యత్వతో కలసిపోవకముందు, భారత సభ్యత్వ తన వ్యక్తతను గ్రహింపవలయును. హిందూదేశమునకు స్వాతంత్ర్యము సిద్ధింపనిది, సామ్రాజ్య సభ్యత్వమును, భారతీయ సభ్యత్వమును నిజసంయోగము గుమర దని, దాసుగారు ఖండితముగ బలికిరి. ఇప్పుడు జరుగుచున్నదేమి? పరాధీనులనుకొనెడి భారతీయులు స్వకీయవిజ్ఞానమును మరచి, పాలకజాతిని అనుకరించుచు, దాస్యభావమున మునిగియున్నారు. దేశబంధు దాసుగారు తెలిపినటుల, దేశము రాజకీయముగ నెటుల పరాధీన మయ్యెనో, నాగరికవిజ్ఞానములయందు గూడ పరాధీనత గాంచెను. హిందూదేశ మిదుస్థితినుండి బయల్పడవలయును.

జాతి, తన ప్రాణమును కోల్పోనిన పిమ్మట, ప్రాచ్యసామ్రాజ్యనాగరికముల సమ్మేళనముగూర్చి యోచింపవచ్చునని దాసుగారు తెలుపుచున్నారు. భారతజాతి ప్రపంచమున రూపుమాయకుండ నుండవలెననిన, సత్వరస్వాతంత్ర్యసిద్ధి యవసరము. స్వాతంత్ర్యసిద్ధి సార్వజనికసామ్రాజ్యత్వమునకు తోడ్పడును గాని దాని కడ్డు గలిగింపజాలదు. రెవ్వింద్రుని సందేశమును దాసుగారు నిరసించుటలేదు. ప్రపంచమోక్షమునకు, భారతస్వాతంత్ర్యోద్యమము విఘ్నము గలిగించుటకు మారుగ, దానికిఎక్కువ సహాయకారిగ నుండు నని దూర మాలోచించిన తెలియగలదు. స్వాతంత్ర్యము ప్రతిజాతికిని స్వతస్సిద్ధమగు హక్కుగలదే, హిందూదేశమునకు గూడ అట్టి హక్కు సహజముగ గలదు. హిందూదేశపు హక్కును గుర్తించుచో, ఆంగ్ల దేశముతో కలసి యభివృద్ధి జెందుటకు దాసుగారికి అభ్యంతరము లేదు. కాని, ఆ షరతు ముఖ్యవసరము. హిందూదేశము సామ్రాజ్యసభ్యత్వమును పొందుటగాని, సామ్రాజ్యంతరస్వరాజ్యమును పొందుటగాని, ఆంగ్ల దేశ దృక్పథము ననుసరించియుండును. కాంగ్రెసుసభయందుచే, రెండువిధములగ మృత్యునము జేరుటకును, విశాలావకాశము నొసగినది. హిందూదేశము బ్రిటీషుసామ్రాజ్యమునుండి సంబంధమును తెంచుకొనదలచుటలేదు. కాని, సామ్రాజ్యమునందు బానిసగ నుండుటకు మాత్రము దేశ మంగీకరింపక, మిగిలిన భాగములతో భాటు స్వతంత్రభాగముగ నుండుట కంగీకరించుచున్నది. ఆంగ్లదేశ మట్టియవకాశము నొసగకున్న, సామ్రాజ్యమునకు వెలుపలి స్వరాజ్యమునే దేశమాసింపును. మితవాద సోదరులు, కాంగ్రెసు మతధర్మసూక్ష్మమును గ్రహించి, దాని నంగీకరించి సంతకము జేయుట కట్టి యభ్యంతరము

రెంచి సంతకము జేయుట కట్టి యభ్యంతరము దెలుపజాలరు. హిందూదేశ స్వాతంత్ర్యమును గుర్తించుటలో, ఆంగ్లదేశము దానిని శకలములుగ గుర్తించి లాభములేదు. హిందూదేశపు హక్కును సంపూర్ణముగ గుర్తించుట ముఖ్యవశ్యకము. అటుల గుర్తించ కుండుటచేతనే, రాజ్యాంగ సంస్కరణములు ప్రయోజనరహితము లయినవి. సంస్కరణములయొక్క ప్రధానలోప మిదియే. సంస్కరణ శాసనపు ఇతరలోపములను దాసుగారు విరళముగ బయల్పరచిరి. శాసన సభలకు కోశముపై నధికారము లేకబావుటచే కలిగెడి యనరములను సహేతుకముగ గనుబడిచిరి. ఇంతియగాక, తుదకు ప్రజల జన్మస్వాతంత్ర్యములను రక్షించుటకైనను శాసనసభ లెటుల యక్కరకు రాకున్నవో, తేట తెల్లముగ వివరించిరి. ఆంగ్లదేశముతో సహకార మొనర్చుట కీ సంస్కరణములు పనికిరావు. హిందూదేశమునకు ప్రస్తుత పరిస్థితులలో స్వాతంత్ర్యసంపాదనమున కొక్క సాధనమే గలదని, దాసుగారి యుద్దేశము. అదియే, దౌర్జన్యరహిత సహాయ నిరాకరణము. ఈ పద్ధతి కేవలము నిరాకరణముగాని, నిరాశాజనితముగాని, కాదని దాసుగారు తెలుపుచు, నిర్మాణమున కిది ఎటుల దారి జూపునో స్పష్టపరచిరి. రూపమునందీది నిరాకరణముగ గనుపించినను, లోపల నిది అస్తికభావమునే దెలుపుచున్నది. దాసుగారు సూచించినటుల నిర్మించుటకు పడగొట్టుటయు, అంగీకరించుటకు తిరస్కరించుటయు, నవసరము. మానవప్రయత్నమంతయు, చెడును విఫలించి, మంచిని చేపట్టుటయందే వ్యయపడును. ఇట్లులే సహాయనిరాకరణోద్యమము పరాధీనతను విఫలించి, స్వాధీనతను పడయుటకు బూనుకొనుచున్నది. నిరాకరణోద్యమము విజయము గాంచుటకు అహింసాధర్మము నవలంబింపవలయు నని, దాసుగారు ప్రధానముగ హెచ్చరించుచున్నారు. అహింసయే ఉద్యమమునకు పెట్టని కోటవంటిది. "లా" విరుద్ధముగ ప్రవర్తించినందులకు, నిర్బంధము విధింపబడెనని రాజప్రతినిధి తరుచుగ హెచ్చరించుచుండును. సుప్రసిద్ధన్యాయవాదు లగు కృష్ణ గారిందులకు తగిన ప్రత్యుత్తరము నొసగిరి. సహాయమును నిరాకరించుట, చట్టభంగమునగు. స్వదేశవస్త్రోదీక్షయు, విదేశవస్త్రు బహిష్కారము, చట్టభంగము కావు. యువరాజు నెల్ల త బహిష్కారము, చట్టభంగము కాదు. స్పృహదశివకులను ఏర్పరుచుట, చట్టభంగముకాదు. "లా"ను భంగపరచినవారు ప్రజలుగాక, అధికారతేయని దాసుగారు సహేతుకముగ ప్రతిపదించిరి. జన్మస్వాతంత్ర్యముల నరికట్టుట, "లా" భంగపరచుటగాక వేరేమగును? సభలను జేయుటకు వీలులేదు. స్వేచ్ఛగ మాటలాడుటకుగాని, ప్రవర్తించుటకుగాని వీలులేదు. కాంగ్రెసును అడగ ద్రొక్కుటకు చేసిడి ప్రయత్నములు, "లా" కు విరుద్ధములే. చట్టములు ప్రజాభిప్రాయము నడగ ద్రొక్కుటకుగాక, దానిని బలపరుచుట కుపయోగపడవలెను. అటుల యుపయోగపడని చట్టములు చట్టములను పేరుతో నిలిచియుండుట యవమానకరము. ఆకారణముచేతనే, కాండుటేబిలు సమావేశము ప్రభుత్వమువారికిని ప్రజలకును మధ్య ఏర్పడక పూర్వము, నీతివిరుద్ధములుగాని నేరములక్రింద శిక్షితులయినవారి నందరిని విడుదలజేయవలయునని, గాంధీమహాత్ముడు బాంబాయిసభలో వాక్రుచ్చియుండెను. కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షులగు చిత్రరంజనదాసుగారి నిర్బంధమును భారతదేశ నిర్బంధ మనియే భావింపవలయును.

హిందూదేశమునకు జన్మస్వత్వ మగు స్వేచ్ఛనిమిత్తము, దాసుగారు స్వరాజ్యాశ్రమమున కేగిరి. అట్టి స్వేచ్ఛను సంపాదించుటకు, దాసుగారి సంఖ్య భవము ననుసరించి భారతజాతి తన యావచ్చక్తిని వినియోగింపవలెను. భారతదేశవిముక్తి తోపాటు, దేశనాయకుల విముక్తియు తప్పక సిద్ధించును. స్వాతంత్ర్యభానుడు నిజదీప్తిని భారతవర్షమునందంతటను, వ్యాపింపజేయు గాక !

గాంధీమహాత్ముని సందేశము: మద్రాసు హర్తాళము

(10)

మద్రాసు హర్తాళము గూర్చి గాంధీమహాత్ముడొసగిన సందేశమును వేరొకచో బ్రచురించితిమి. మద్రాసు నగరము ఆవలంబించిన సంపూర్ణ హర్తాళమునకు, మహాత్ముడు సంతసము తెలుపుట భావ్యముగ నున్నది. చెన్ననగరము, తన యసతిని ఇంత దృఢముగను, ఏకగ్రీవముగను తెలుపు ప్రతికూల పక్షమువారు సమీపము యూహించి యుండలేదు. ఎన్నడును యూహింపని రీతిన, దుకాణదారులు అంగడులను మూసివైచుటచే, మద్రాసు మెయిలుప్రతిక ఆశ్చర్యమును వెల్లడించెను. కాంగ్రెసు విషయమై విశేషోత్సాహము గనుపరుపని, చెన్నపురి ఇటుల ప్రవర్తించుట, ప్రశంసార్హ మని చెప్పకతీరదు. అయినను, కొందరు దుండగిండ్లు కొన్ని ప్రదేశములందు జరిపిన అల్లరులబట్టి, దౌర్జన్యశక్తులగు సహాయ నిరాకరణావలంబులు బాగుగ వశపరచికొనలేదని, గాంధీమహాత్ముడు సూచించెను. దుండగిండ్లను త్రాగే మే గాక, సి. వి. డి. ఉద్యోగులను గూడ ప్రాణము వశపరచికొనవలయు నని, గాంధీమహాత్ముడు హెచ్చరించుచున్నాడు. స్వాతంత్ర్యప్రయత్నములకు భంగము కలిగింపకుండ నడుచుటకు, ఉద్యోగులను ప్రేరేపింప వలగునటుల, వలయును కొనసాగింపవలయు ననియు, కిలాఫాత్ సంఘములు అహింసకు మగు శక్తు లెవ్వయో కనుగొని వానిని వలయుననియు, మహాత్ముడుగావించిన మద్రాసు నాయకులు గుర్తించుట నిరాకరణోద్యమ సందేశార్థమును అంపనివారలు, ఈ యుద్యమమును తో జూచుటచే, అనర్థము లనేకం. ఆదిద్రావిడు లయినను, బ్రాహ్మణులు, అన్ని పక్షముల వారి నను పురికొల్పుట యత్యావశ్యకములు ఐకమత్యమునకు భంగము సహాయనిరాకరణావలంబులు ఎల్లరును ఆకరింపవలయును.

అతర్వై ప్రవృత్త్యావమును తొలగించి, హృదయ సంయోగ మెల్లర్థలో కలుగ జేయవలయును. ఇక్ష్వర్యము, ఎల్లరును అహింసావ్రతదీక్షను కైకొని నపుడే కొనసాగుట నిశ్చయము. ఈ పని జరుగుటకై, కాంగ్రెసు కిలాఫాత్ సంఘములవారు తమ యావచ్చక్తిని వినియోగించి పాటుబడవలయు నని, గాంధీమహాత్ముడు తెలిపిన హెచ్చరికను వారు వెంటనే ఆచరణలోనికి దెచ్చెదరు గాక ! చిత్తరంజన దాసుగారు బొంబాయిలో నిటీవల జరిగిన అల్లరుల గూర్చి తమ యుపన్యాసమున తెలిపిన ఈ క్రింది సంగతులను, ఎల్లరును గమనింప వచ్చును “మన కార్యక్రమమునందు బొంబాయి నగరమున జరిగిన అల్లరులు గలవు. అట్టి యల్లరులకు మన బాధ్యతను అంగీకరింపవలయును. దౌర్జన్యము, బలవంతము జరిగినంతవరకు మనము అపజయము గాంచితిమని చెప్పవచ్చును.

కాని, ఇందుకు ప్రతిక్రియ ఏది ? మన విశ్వాసమును తృణీకరించుట గాదు. దానియందలి సత్యమును బాగుగ గ్రహించుట ముఖ్యము. ప్రతి మహాోద్యమము వ్యాపించినపుడును, అల్లరులును, రక్తపాతమును చేరియుండెను. ఇందుకు క్రైస్తవ మతవ్యాపకమే తార్కాణము. నూతనాశయము వ్యాపించునపుడు, అల్లరి కవకాశము గలదని గాని, ప్రాచీనాశయములతోను ప్రాచీన దృక్పథము తోడను సంఘర్షణము గలుగునని గాని తలచి, నూతనప్రచారకులు తమ ప్రయత్నమును మానివైచి, వారికి గనుపించిన తేజమును వ్యాపింపజేయుటను మానివేయవలయునా ? ఇట్టి హేతువాదమును క్షణకాలమయినను అంగీకరింపవీలులేదు. మన సిద్ధాంతమును ప్రజలంగీకరింపలేదని, మీరు వాదించవచ్చును. బొంబాయిలో జరిగిన అల్లరులబట్టి మన కార్యక్రమమును మార్చవలయునని వాదించవచ్చును. కాని, చిన్ని యావరణమునగ దెక్కడనో అల్లరులు జరిగినంతమాత్రమున మన యుద్యమపు ప్రధాన సత్యమున కెట్టి భంగము వాటిల్లదు. పరిస్థితులను మనము దౌర్జన్యముతో నెదుర్కొనవలయును. అల్లరులు జరుగకుండుటకు, తగిన సాధనముల నవలంబింపవలయును. నిరాకరణోద్యమము నాపివేయవలయునని మాత్రము, నేను సలహానియ్యను. ఇటీవల అరెస్టు లనేకములు జరిగినను, దేశమంతయు శాంతముగ నుండుట జూడ, బొంబాయిపాఠము ఎల్లరుకు తెలిసివచ్చెనని గ్రహింపవచ్చును. ఇటీవల దేశమున బయల్పడిన ధయ్యర్థము, ఓరిమి, ఆత్మనిగ్రహము, నాయుద్దేశమునందు దౌర్జన్యరహితనిరాకరణోద్యమావశ్యకతను, ఉద్యమ సాక్షవమును ఋజువుచేసినవి. ఈవైఖరియే చివరవరకు నిలిచియుండుచో, మన పురోగమనము నేదియు నాపివేయజాలదు.”

బొంబాయి సమావేశము

బొంబాయి సమావేశము నిన్నటిదినము గావించిన తీర్మానములు, నేటితంతివార్తయందు గలవు. గాంధీ తప్ప, ఇతరనిరాకరణవాదు లెవరును ఈ సమావేశమునందు పాల్గొని యుండలేదు. ప్రభుత్వమువారికిని, సహాయ నిరాకరణవాదులకును మధ్య, మితవాదులును తదితరులును లంకెగ నుండుటకు, గాంధీమహాత్ముడభ్యంతరముజూపక, సహాయ నిరాకరణావలంబులను అనవసరముగ సమాధానమునిమిత్తము బలవంతపెట్టవలదని కోరెను. ఈ సమావేశము యోచన జేయుచున్నపుడు, సభ్యులకు తోడ్పడుటకు గాంధీమహాత్ముడంగీకరించెను. కాని తాను గాని, సహాయనిరాకరణావలంబులుగాని, తీర్మానములను నిర్ణయించుటలో బాధ్యత వహించిరని, మహాత్ముడు తెలిపెను. అందుచే నిన్నటిదిన మంగీకరింపబడిన తీర్మానములకు, మితవాదులే బాధ్యులని గ్రహింపవలయును. ప్రభుత్వతీర్మానమునందు ప్రభుత్వమువారవలంబించిన నిర్బంధ విధానము బలముగ ఖండింపబడెను. రెండవ తీర్మానమునందు, ఇతర సాధనము లన్నియు ప్రయోజనరహితము లయ్యెనని స్పష్టపడువరకు, స్వరాజ్య సాధనకు అహమ్మదాబాదు కాంగ్రెసు సభ సూచించిన శాసనోల్లంఘనము నవలంబింపగూడదని, తెలుపబడెను. మూడవ తీర్మానమునందు, పంజాబు, కిలాఫాత్, స్వరాజ్యసమస్యల పరిష్కారము నిమిత్తము, ప్రభుత్వమువారికిని ప్రజాప్రతినిధులకును రౌండుటేబిలు సమావేశము జరుగవలయు నను సూచన అంగీకరింపబడెను. ఇందుల కనుకూలవాతావరణ మేర్పడుటకు, క్రిమినలు లా సవరణచట్టము, రాజద్రోహసభా శాసనములక్రింద ప్రభుత్వమువారు ప్రచురించిన ఉత్తరువులను రద్దుజేసి, వీనిక్రింద నిర్బంధితు లయినవారి నందరను వదలిపెట్టవలయు నని ఈ తీర్మానము గోరుచున్నది. ఇంతియగాక శాస్త్రస్వరహిత సంచలనమున నిర్బంధితు లయినవారి విషయమును విచారిం చుటకు, ఒక విచారణసంఘము నేర్పరువలయు ననియు, ఈ సంఘము నిర్ణయము గావించుటలోపల, హాతాళమును, శాసనాతిక్రమణమును ఆపివేయవలయు ననియు, ఈ తీర్మానము గోరుచున్నది. రౌండుటేబిలు సమావేశము నేర్పరుచుటకు ఉపన్యాసు మొకటి నియమింపబడెను. మితవాదు లీతిరున నిర్ణయించియుండ, ప్రభుత్వమువారి కివయినను త్వరపడి, ప్రజామనోరథము నీడేర్పకుండుట, మిగుల ననాలోచిత మగును.

శ్రీశైలక్షేత్రము

ధ్వజస్తంభము.

శ్రీశైలక్షేత్ర మాంధ్రదేశమునందలి పుణ్యక్షేత్రములందు బ్రసిద్ధిని బడసినది. శ్రీభ్రమరాంబామల్లికార్జునస్వాముల యాలయమున కెదుటను బంగారుపూతపూసిన ధ్వజస్తంభము కొంత కాలమువర కుండెడిది. ఆ ధ్వజస్తంభపు గొట్టముల నెవరో గువ్వల గుండెయందు గల ఉప్పు చిన్న నాగప్పగారి కమ్మియుండిరి. వారాస్తంభపుకేకులను చూ 650 లకు తిరిగి విక్రయించుటకు సిద్ధముగ నున్నారు. ధర్మాత్ములు వారిశక్తికొలది ధన సహాయమును జేసిన దానిని నాగప్పగారికిచ్చి కేకులనుగొని శివరాత్రికి ధ్వజమును ప్రతిష్ఠించుటకు వీలగును. రెండేడ్లకు బూర్వము శ్రీ భ్రమరాంబాలయమునకు శిఖరప్రతిష్ఠను జేసిన బ్ర. శ్రీ. గాడేపల్లి శేషయ్యగారి సత్కార్యమునకు బూనుకొనుటకు బ్రయత్నములను జేయుచున్నారు. హైదరాబాదు వాస్తవ్యులు కృష్ణాజనాయకుగారు ప్రతిష్ఠకు గావలసినవ్యయమును భరించుట కంగీకరించి యున్నారు. ఒక శ్రీశైలక్షేత్రాభిమాని నూరురూప్యములను కేకులను గొనుట కిచ్చి యున్నాడు. ధర్మాత్ములు వారి వారి శక్తికొలది యను శేషించిన చూ 550 లకును ధర్మముల నిచ్చి శివరాత్రికి ధ్వజస్తంభప్రతిష్ఠాపనను జేయించి శ్రీ భ్రమరాంబామల్లికార్జునల ప్రసాదమును బొంద బ్రార్థితులు. ధర్మము చేయదలచిన పుణ్యాత్ములీక్రింది స్థలమునకు ధర్మములను బంపిన రశీదు పంపి ధ్వజప్రతిష్ఠాపనానంతరము దాతలకు జమా ఖర్చు పంపబడును.

ఆంధ్రపత్రిక - శ్రీశైలధ్వజము,
7 తంబుకెట్టిపిడి, మద్రాసు

మలబారు సహాయనిధి

మహాత్ముడు విశేషనిత్య మంపుట

మలబారులో ఆపశ్చులకు వెంటనే సహాయముచేయుటకు మహాత్ముడు అహమ్మదాబాదునుండి చాలధనమును తంబి మూలకముగా పంపెనని తెలియుచున్నది.

కాంగ్రెసు కార్యసంఘసమావేశము

ఈ సమావేశము 15 వ తేదీ రాత్రి 8 గంటలకు బొంబాయిలో జరుగును.

ఆంధ్రానుగారు మరల మలబారుకు వెళ్లుట

15 వ తేదీ ఆంధ్రానుగారు మరల మలబారుకు బొంబాయినుండి బయలుదేరిరి.

[5-వ పేజీకి తరువాయి]

స రే తీ నీ వే యు ట కు గా ని కా సో న భ కు ఆ
యము చట్టముక్రింద గలదు. అయితే ఆ మొత్తము ప్రభుత్వ
యత్నశాఖకు సంబంధించిన దైవదో గవర్నరుగారు ఆ మొత్తము
ను, దీని వేయటకు వీలులేదని చెప్పి అనంతరము యుంచవచ్చు
ను ఇదియే కాబోలు మితవాదులు కాననభ్యులకు కోశాధికా
రముగలదని చెప్పటం. ప్రభుత్వయత్న, ప్రజాయత్న, కాఖుల
లో భనభావము నిట్లు చేయవలెనని చెప్పటకు కాననభ కట్టి
యధికారము ను లేదు. ప్రభుత్వయత్న శాఖల
లో కేవిధమైన యధికారము ను లేదు. ఇంకను కానన
సభ్యులు చేయగల్గిన దేమనగా, వారు మంత్రుల కిట్లు చెప్పెదరు.
“మీరు కోశాధికారి మొత్తమును మే మంగీకరింపజాలము. అందు
మొత్తమును అంతైన లెగించెదము. లేదా కొన్ని మొత్తములను
లెగించెదము.” ప్రజాయత్నశాఖలపై కాననభకుల యధికార
మును మంత్రిశాఖికార మనుట హాస్యాస్పదముగ నుండును.

పరిపాలన విషయములలో మంత్రులస్థితి యేమియును
బాగుగలేదు. ప్రజాయత్నశాఖలలో గవర్నరుగారు మంత్రుల
సలహాపై ని ప్రవర్తింపవలె ననియు, యేదో తగు
కారణముండేదని తద్విరుద్ధముగ బోవచ్చుననియు చట్టము
నందు గలదు. ఆకోశాఖామంత్రిని, ఆయన యువోగికిని
వ్యవహారములో తగాదాచేయుటకు గవర్నరుగారు మంత్రు
నిరుద్ధముగ ఉద్యోగికి బలము నీయవచ్చును. ప్రజాయత్న
శాఖలో కాననభకు చట్టములో కొంతయధికార మున్నను,
అనుభవములోకి వచ్చునట్టికి, ఆర్థికశాఖ కార్యనిర్వాహక
సంఘసభ్యుని యధికారముక్రింద దాని సంగీకరించుటయో
తిరస్కరించుటయో చేయవలసియుండును. ఏలన
గా, ప్రతికాననభకును ఖచ్చితము. అందులకై ఆర్థికశాఖ
వారుక్రిత్తి ఖర్చులగుర్చి యోచించి పని చేయవలసియుండును.

మొత్తముమీద సంస్కరణముల లాభమును జూతము.
ఇందువలన నాగరక ప్రభుత్వముక్రింద ప్రతి పౌరునకును నుండ
వలసిన సామాన్య హక్కులైన భద్రముగ నుండుటా? ప్రజల
యిష్టములేదే. చట్టముప్రకారము నిష్పంధవిధాన మవలంబిం
కుండుటకు వీలులేదా? భారతరాజ్యములలో నున్న నిష్పంధ
కానములను రద్దుచేయునని కోరుటకు ప్రజల కేమైన
హక్కు గలదా? పంజాబునాథ్యం నంటివి మరల జరుగకుండు
నటుల చట్టములో నేమైన భగవముజేసిరా? ఈవిషయములన్ని
టిలోను సంస్కరణచట్టము రాకముం జెట్లుండెనో యిప్పు
దును అట్లే యున్నదనవలయును.

మంత్రు లిట్టి పరిపాలనపద్ధతితో పని చేయుచున్నారు.
ఇందు స్వకాన్యబీజములు గలవని మితవాదులు విశ్వసించు
చున్నారు. ప్రభుత్వముతో సహకారము జేయుటకు మూల
ముగ నీ సున్నములు న గీకలంపునని నేను చెప్పుజాలను.
నేను అగౌరవమునబొంది కొంత సెలకొల్పజాలను. భారతప్రభు
త్వకానోపాధ్యాయము యిటులుండి, మన వక్రీయము హక్కులు
మున్నగు వానిని గుర్తింపవచ్చునో నేను కాంతిలై మరకుల
జేసినిన్ని యోచింపజాలను.

మన యుద్ధరంగము

ఇక మనకు మిగిలియుండుంగము సహాయనిరాకరణమే
ఈ కార్యక్రమమునే రంసుసమాచేయవలసింది. మన మామో
దించుచున్నాము. మన మనహాద్యమమును తీసికొనినాము.
దీని తత్వము నిష్పగు చర్చచేయుటకు యదనుకాదు. కాని రవీం
ద్రనాథునివచనము లద్దమువచ్చుచున్నది. ఆయన యిట్లు చెప్పు
చున్నాడు. “పాశ్చాత్యనాగరికము మనద్వారములకడ నున్న
ది కానిది వెదలకొట్టుదమా? పాశ్చాత్య ప్రాగ్భావనాగరికములు
మిగిలేమయినయెడల ప్రపంచమునకు ముక్తి కలుగు నని తెలియ
దా?” భారతజాతియితే బ్రదుకవలెనన్న ప్రపంచమునుండి
వేరయి ఏకా తయుగ నుండగూడదని యెప్పుకొందును. కాని
రవీంద్రుని విమర్శకు శంకుత్తేములు చెప్పుదును. ప్రభుత్వమున
మన కోశ యిట్లుగాని యతిధిసత్కారము చేయజాలము.
తరువాత భారతదేశము స్వస్థము గ్రహించినగాని పాశ్చాత్య
నాగరికమును చేకూర్చజాలదు. నాముద్దేశములో పాశ్చాత్య
ములేది, నాగరికము జీర్ణింపకొనజాలము. అంతవరకు మర
టములవలె నుండునుటమాత్ర మెనగూడును. ఇట్టిదివరకే జరు
గుచున్నది. భారతదేశము నాగరికమున జయింపబడినది. రాజ
దాస్యము దీనివలెనే వయ్యు. భారతీయనాగరికము భార
తీయుల హక్కులను పురస్కరించుచుండవలె నని రవీంద్ర నాథ
గాడిని హెచ్చించు చున్నాను. జాతీయజీవము పునర్జీవము
కావలెను. అట్లుండేందు నాగరికముల సమ్మేళన విచారించు
టకునుజూచు రాగలదు. (సశేషము)

మద్రాసు అందు సవరణ మరాటా

రైల్వేకంపెనీ, లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇంకాకొన్నేటు చేయబడినది)

నో టీ సు

యువరాజుగారు బెంగుళూరికి
పోవు సందర్భమున 8-1-22 తేది

నాడు చేయు ప్రత్యేక ఏర్పాటులు

18-1-22 తేది నాడు యువరాజుగారు బెంగు
ళూరికి వచ్చు సందర్భమునను, ఆనాటిరాత్రియే
బయలుదేరిపోవు సందర్భమునను ఈక్రింద తెలుప
బడిన ప్రత్యేక ఏర్పాటులుప్రకారము జరుగును.

1 కాలనిర్ణయమునందు మార్పులు.

(ఎ) 18-1-22 తేదిన గుంతకల్ నుండి
బెంగుళూరు సిటీకి పోవునట్టి నెం 74 మె యి లు
యస్వంతపుగమునందు ఉదయము 8 గం-45 నిమి
షములవరకు ఆపబడును.

(బి) బెంగుళూరు సిటీనుండి గుంతకల్ కు
వగలు 9 గం-15 నిమిషములకు బయలుదేరునట్టి
నెం 67 రు మిక్సెడుబండికి పోవునట్టి ప్రయాణీకు
లకు యువరాజుగారు, వారి పరివారము స్టేషను
ఆవరణమునుండి బయలుదేరి పోవునంతవరకును
టీక్సెట్లు యివ్వబడవు. గనుక నెం 67 రు మిక్సెడ్
బండి సుమారు 30 నిమిషములు ఆలశ్యముగా
బెంగుళూరు సిటీనుండి బయలుదేరును.

(సి) బెంగుళూరునుండి నెం 159 రు కో
లారు గొల్లపల్లి రైల్వే స్టాన్షంజరు మామూలు
గా ఉదయము 6 గం-15 నిమిషములకు బయలు
దేరుటకు బదులు 6 గంటలకే బయలుదేరి ఈ
క్రింద తెలుపబడిన కాల పరిమితి ప్రకారము
పోవును.

ఉదయ.

గం. ని.

బెంగుళూరునుండి బయలు దేరుట

6 - 0

నై నీ రీపు చేరుట

6-16

,, నుండి బయలుదేరుట

6-18

కొరొమాన్డల్ చేరుట

6-22

,, నుండి బయలుదేరుట

6-24

డోర్ గాం చేరుట

6-30

,, నుండి బయలుదేరుట

6-32

ఛాపియన్ చేరుట

6-38

,, నుండి బయలుదేరుట

6-40

మారికంపుము చేరుట

6-45

(డి) 19-1-22 తేది నాడు నెం రు
స్టాన్షంజరు బండి బెంగుళూరు సిటీనుండి పూనాకు
ఉదయము 7 గం-20 నిమిషములకు బయలుదేరు
టకు బదులు 7 గం-35 నిమిషములకు బయలు
దేరును.

రాత్రి 10 గం-30 నిమిషములకు స్టేషను
విడిచి పోవట్టివారు తక్షణమే బయటికిపోవలెను.
ఎట్టి అధికారము గలవారినినైనను పైన తెలుపబడిన
కాలములందు స్టేషను ఆవరణములోనికిరానియరు.

(ఇ) 19-1-22 తేదినాడు నెం 16 రు
స్టాన్షంజరుబండి బెంగుళూరు సిటీనుండి మద్రా
సుకు ఉదయము 7 గం. 20 ని. బయలుదేరుటకు
బదులు 7 గం. 32 ని. బయలుదేరును.

2. 18-1-22 తేదినాడు ఉదయము 7 గం.
30 ని. మొదలు 9 గంటలు వరకు లేక యువ
రాజుగారు, వారి పరివారము స్టేషను ఆవరణము

నుండి బయలుదేరి పోవునంతవరకు బెంగుళూరు
సిటీస్టేషనుకు ఎవరిని పోనియరు. మరల రాత్రి
10 గం. 30 ని. నుండి 11 గం. 30 ని. వరకును
ఎవరిని రానియరు.

మద్రాసు అందు సవరణ మరాటా

రైల్వేకంపెనీ, లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇంకాకొన్నేటు చేయబడినది)

నో టీ సు

1922 సం॥ జనవరి నెల 17-వ తేది

నాడు యువరాజుగారు బయలు
దేరి పోవు సందర్భమున సెంట్రల్
స్టేషనునంద మద్రాసు అన్డ్ సదర.
మరాటా రైల్వే కంపెనీ వారు
చేయు ఏర్పాటులు.

రాత్రి 9 గం. 45 ని. లోపలికి పోవు ద్వార
ము మూయబడును. అప్పటినుండియు యువరాజు
గారిని, వారి పరివారమును సాగనంపుటకు పోవు
ఉద్యోగస్థులు, పెద్దమనుష్యులు మొదలగువారి
బండ్లు, మోటారులు మున్నగునవి బయటికి పోవు
ద్వారము మూలముగానే లోపలికి బోవును. అట్టి
బండ్లు నేరుగా మామూలు అరైవల్ నెం 4 రు
ప్లాట్ ఫారము మీదుగా పోయి, తరువాత ఒత్త
వాడ రోడ్డునం దుండు (పాత ఉత్తరద్వారము)
గుండా బయటికి పోవలెను. సదరు ద్వార
పోలీసు కాపలా ముంచబడును.

రాత్రి 9 గం. 45 ని. తరువాత ఎట్ల
లోనికి రానియబడదు. యువరాజుగ
బయలుదేరి పోయిన తరువాత ఈ
మామూలు అరైవల్ నెం 4 రు
మీదికి ఒత్తవాడ రోడ్డునం దుండు
ముగా తీసుకొని రావలెను తరువా
లుగా బయటికి పోవు ద్వారముగ
తీసుకొని పోవచ్చును.

శ్రీ దుర్గతి శామ సం॥ ర ఖమ్
(డి 18-1-1922) లగాయకు గీ దినములు
గునుళూడి గ్రామములో శ్రీ మహాతా
యాజమాన్యమున సహభక్తులను గాన
శ్రీమత్స్వామిసర్వస్వస్థానములు జరుపబడును. అన్య
ములనుగడి విచ్చేయి హరిదాసులకు గాయకులకు, మార్గం
కులకు ప్రయాణపు ఖర్చులన్న భోజన సదుపాయమున్న
యేర్పాటు చేయబడును. తాడేపల్లిగూడెం స్టేషనులో దిగిన
భిక్షుకం రావచ్చును—సత్యవాద సోమేశ్వరరావు.

గుడివాడతాలూకా గ్రామపాలకుల సంఘ
అవసరసభ:—గుడివాడలో భజనసమాజముందిగమన యా
నెల 18-వ తేదిన 2 గంటలకు 20-11-1921 జరిగిన ద్వితీయ
మహాసభాదేశమున శిరసాసహించి కర్తవ్యమును నెరవేర్చుటకును
ప్రచారమునకు వలయుండును సమకూర్చుభ్యుల నెన్నుకొనట
కును వైసభ సమావేశమగును గాన గ్రామపాలకులందరు
తమతమ పాలకమిత్రులతో దయచేయ వేడుచున్నాము. విన్న
కోట వెంకటకృష్ణారావు సంఘకార్యదర్శి, కల్లం అంగలూరు.
కల్లంకి పరీక్ష్య ముననలు, చిరిచింతల.

నిధాన విజృంభణము

(1)

పురి హస్తాశ్రమము

హస్తాశ్రమ సంక్షేపము

కార్యవ్యవస్థాపనము

శ్రేయక విశేషములను

హస్తాశ్రమము సంపూర్ణముగా సాగించు

తనియొక్క గౌరవము పరమములు

హస్తాశ్రమమును పూర్తిగా పూర్తిగా

కలిగించి రమ్యము తెలియబడవలసిన

సమయమునందు తనను తలచుచు

మును సున్నదని మనము చెప్పకొన

మనము పూర్తిగా శత్రువుగా

వి. తుంటులను మాత్రమే

మనము శత్రువుగానుకొని

తాత్పర్యము కలగించుచు

తనమును కలిగించుచు

మును వారిని ప్రాప్తమునకు

ఎరుదులు శిక్షలను విశేషముగా

వలెను. అందులకు కార్యము

చేసి దౌర్జన్యమును నడపవలె

సాధ్యమగునట్లుగా సాధించు

సందేహమును

హస్తాశ్రమము

40 మంది అరెస్టు చేయబడుట.

ఇంతకును సోలగిరి 40 మంది అరెస్టు చేయబడి పోలీసు స్టేషనుకు తీసికొని పోయిరి. ఇందు 11 మంది తిరువల్లి క్లౌని స్టేషనుకును 2 రు హొంబుల్ కు స్టేషనుకును 20 గురు రాయపురము స్టేషనుకును, 2 మాన్డే స్టేషనుకును, 1 ఎలిఫాంట్స్ గేట్ స్టేషనుకును తీసికొనిపోయిరి. జామీనుమీద పీఠదరును వారివేయబడిరి. జాతీయ స్వచ్ఛందవైసికు లెవ్వరును అరెస్టు చేయబడలేదు. వారి కనరికిని దెబ్బలు తగులలేదు.

శవపరీక్షలు.

బిల్లింగుటను నిమగ్నముగా పోలీసు కార్యాలయమునకు తీసికొని పోయిరి. అత్యధిక ప్రాణరక్షణకొరకు తుపాకీ లబ్ధియైనందుచే న్యాయ మైనదేయనియు జ్యూరీలు నిశ్చయించిరి.

పరవేరివద్ద కార్మికసంఘమున బాబ్బా యనునాతనికము రాష్ట్రీయ పేజిపేటను పరిశీలించుచు. ఈతను సైనికులచే తుపాకీచే కాల్చబడెను. పరిశీలించు జరుగుచున్నది. శవము ఆశ్రయ భుజి కిచ్చివేయబడెను.

ఆంధ్ర దేశము

పన్నులను చెల్లించుచుండుట

జనవరి 14 వ తేదీకి పన్నులను చెల్లించుచుండుటలో జరిగిన పని చాల ప్రోత్సాహకరముగా నున్నది. బాపట్ల తాలూకాలో డులకులు తర్రీఫము ఈయేడు 1400. నర్సారావు పేట తాలూకా మొదటి రెమిటెన్సు లక్ష 1½ లక్ష, యిపుడు 1100. సరైవల్లి తాలూకా 1½ లక్షలు- 1500. రేపల్లె తాలూకా 2 లక్షలు- 2000. తెనాలి తాలూకా 2 లక్షలు- 6000.

తాలూకాలోనుండ నిటలేమున్నది. గ్రామద్యోగులు అందు రోజునామాల నిచ్చుచున్నారు. చర్రాసి జప్తు చేయుచున్నాడు. యజమానులు చర్రాస్తులను సంతోషముతో నిచ్చివేయుచున్నారు. కాంతి కెట్టిభంగము కలుగుట లేదు. తెనాలి తాలూకాలో అన్నిచోట్ల 144 క్రింద కథలు చేయగూడదని యద్యోగులు ప్రకటించిరి. ప్రచారకులు తెగలుగ శ్రద్ధతో అట్టి ఘనము నొనరించుచున్నారు. ఒక ప్రచారకుడు మార్గదర్శకుడయ్యెను. నర్సారావు పేటలో బోధించి నందులకు జలుగుని పట్టుకొని చెరి 6 నెలలు కరిగెనట్లు తేసి రది గుంటూరుమండల కార్యగ్రామసంఘ కార్యదర్శి లెంతసేనెను.

భీమవరం నిర్బంధములు

భీమవరం కార్యగ్రామమున సెక్రటరీగాట్టు తంలివార్త పంపిరి:—నిన్న పన్ను లీయకదని బోధచేసినందుకు 21 మంది నరెస్టు చేసిరి. కారణము చెప్పకుండ 14 మందిని వదలిరి. 7 మంది 107 వ కెక్ ను క్రింద నిర్బంధములో నున్నారు. వారి కేర్లు:—

శ్రీయుత సత్యవాద సోమేశ్వరరావు, వేమూరి రామకృష్ణ రావు, వేలూరు సత్యవారాయణ, తేదవర్తి కృష్ణమూర్తి, ముప్పి కృష్ణమూర్తి, అయ్యగారి నరసింహం, అడివి బాపిరాజుగారు. వేడు మరియొక ముతాపీథులలో తిరిగి అరెస్టు కాకుండనే అట్లు వచ్చి నందుకు చింతించుచు తిరిగినవచ్చిరి. వలంటిరు లుత్సాహముతో చేరుచున్నారు. దౌర్జన్య మెచటను లేదు.

వంగరాష్ట్రము

కలకత్తాలో సభను చెదరగొట్టుట

కలకత్తాలో సభను చేయగూడదని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిన అట్టి నల్లంబుంది కలకత్తా నగర లోక్ సభాసభమున కిక్కడను సంఘమువారు 15 వ తేదీ మధ్యాహ్నము మిగ్గా పూర్వ చావులో నొకసభ చేసిరి. ఆ సభకు దేశభందు వాడు గారి సోదరి ఊర్జితాదేవి మున్నగు స్త్రీలును పురుషులును 500 మంది వెల్లిరి. సభ జరుగుచుండగా పోలీసుశాసనవచ్చి సభను చెదరగొట్టి అధ్యక్షుని మరి 16 మందిని పట్టుకొనిరి. స్త్రీల నెవరిని పట్టుకొనలేదు. సభ్యులలో చాల యుద్ధేయు కలిగినది గాని అల్లరి యేమియును జరుగలేదు.

15 వ తేదీ సాయంత్రము కళాకాలచావున జరి యొక సభ జరిగెను. వానినిగూడ పోలీసువారు పట్టుకొనిరి. 114 మందిని పట్టుకొనిరి.

నంజాయి

లాల్ బజార్ రామి గారిని వదలుట

ప్రకటన మనస్తవము.

లాల్ బజార్ రామి గారిని వదలి రనువార్త కేవలము నిరాధారమని అసోసియేటెడ్ ప్రెసువారు లెంతి నందిరి.

బొంబాయి

దేశీయనాయకుల సమావేశము.

(ప్రత్యేక విశేషములను

14 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 8/30 గంటలకు 50 కేందర నాయకుల గారి అధ్యక్షతక్రింద సమావేశము జరిగినది. మాలవ్యా గారు సభను ప్రారంభించిరి. జిన్నా గారు చిత్తుతీర్థాశ్రమమును చదివి సభ్యుల అనుమతిని కోరిరి. అంతకుపూర్వమే అసహాయ వారు లండనును సేరుగా సమావేశమై కార్యగ్రామమును వారి భావము - దేశీయనాయకుల సమావేశమునందు మహాత్ముడు మాత్రమే తెలుపగలగు తక్కినవారెవరును మాటలాడగూడదు. మహాత్ముడును యితరులునుగూడ పోట్ల నియ్యగూడదని తీర్మానించిరి. ఆ ప్రకారము దేశీయనాయకుల సమావేశమును కార్యగ్రామ వారి భావమును మహాత్ముడు తెలిపెను. రాత్రి 8 గంటలవఱకును చర్చ జరిగినది. చిత్తు తీర్థాశ్రమములను సవరించుటకు మిత వారు లంపసంఘముగ శేషిడిరి. 15 వ తేదీపగలు 10 గంటలకు మరల సమావేశము జరుగును. మహాత్ముడు మాత్రమే అసభకు వెళ్లును. ఆతడైనను సభ్యుడుగా వెళ్లుట ఆలోచన చెప్పటకు మాత్రమే వెళ్లును. 14 వ తేదీరాత్రి మహాత్ముని బసలో ససహాయ వారులు మరల సమావేశమైరి 15 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 8 గంటలకు జరుగు దేశీయనాయకసభ కనహాయవారులు వెళ్ల వచ్చును గాని వారు చర్చల పాలుగొనగూడదు. పోట్ల నియ్య గూడదని నిర్ణయింపబడెను. అందరిని అనుకూలమును కలిగింప వలెనని మితవాదులును అసహాయవాదులును గూడ కోరు చున్నారు. సభలో తీర్మానములన్నియును మితవాదులవలననే యుపపాదించబడును. కార్యగ్రామవారికి సమ్మతముగ తీర్మానము సభవా రామోదించెద గని చెప్పట కుద్దము.

పూర్తి వివరములు

తీర్మానములు

14 వ తేదీని, జరిగిన చర్చను గూర్చి సమావేశకులు 15 వ తేదీని గూడ ఏమియును ప్రకటించలేదు గాని బొంబాయి ప్రానికలు ప్రతీక టులులు ప్రకటించినది. పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారు పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారు డిప్యూటీ సర్కారు నొసరిరి. యుద్ధము, రోటలుచట్టము, పంజాబు అల్లలులు మున్నగు వానిని గూర్చి వివరించి పంజాబు అల్లరులే దేశవందలి ప్రస్తుత స్థితికి కారణము దీనివలననే యిటీవల వ్యాయనింపవల నవ్యత మక్రమతమముగ ప్రయోగించుట జరుగుచున్నది. ఇట్టిమక్రమత్వ మిదేశమున ప్రాచీనింపబడినది మొదల తింతవకు నింత ఆకాశముగ వ్యాపించివలసిన తేన్నమును ప్రయోగించబడలేదు. ప్రభుత్వమును సర్వాధ్యక్షమును ముగించుటకు ప్రజల పలుకు:డి యెం దునకును కొరగాదని యిదిగవకు దేనివలన వెల్లిడి గానంత హెచ్చుగా దీనివలన వెల్లిడియెనది. తక్షణ స్వరాజ్యాధ్యక్షత మరెంత స్పష్టముగా గోచరించినది అని మాలవ్యాగారు నుడివిరి.

అధ్యక్షుక నియోజనము

పిమ్మట 50 కేందరనాయకులు రధ్యక్షుక పోషించిరి. ప్రారంభము అధ్యక్షుని నియమించెదగా లేక సభ్యు లొకరిని నియోజించుట కంగీకరించెదగా? నియోజనమున కంగీకరించిన నే నింకొక మూచన చేయగోరెద నని బాప్తిస్టా గారు నుడివిరి. మేము 50 కేందరనాయకుల గారిని నియమించెద మని జిన్నా గారు నుడివిరి

ఎం. ఏ. జిన్నాగారు

పిమ్మట జిన్నా గారు చిత్తుతీర్థాశ్రమమును చదివిరి. ప్రస్తుత స్థితిని గూర్చి ఆలోచించుటకు దేశీయనాయకుల సమావేశ సుకసరము. ఆ సమావేశమును జరుపుట కవలంబించుటద దగిన చర్చను నూచించుట కీసభవా లోకసంఘము సేర్వరుప జగును. తాత్కాలిక విరామ నియమములను నూచించుటకే యీ సమావేశ మిపుడు జరుపబడుచున్నది. దేశీయనాయకుల సమావేశము జరిగినపుడు వారిచే నిర్ధారణ చేయబడిన ఏ గ్గా టుల నమలు జరుపుటకు తనకు బ్రతును దొరతనమువా రధికార మిచ్చియున్నారని రాజప్రతినిధి మొదట స్పష్టపరచిన నే గాని ఆసభ జరుగ బనిలేదని జిన్నా గారు నుడివిరి. సశేషము

యువరాజు

సోమవారము 16 వనజ

భటుల ప్రదర్శనము

నేటిదినము ఉదయము ప్రభుత్వభవనమున బలభటులు బాలికాభటులు సమావేశమైరి. రాష్ట్రమునందలి అన్ని జిల్లాల నుండి భటులు ఆ సేవలు వచ్చియుండిరి. దాదాపు 2000 మంది బాలభటులు 500 మంది బాలికాభటులు చేరియుండిరి. 8½ గంటలకు యువరాజుగారు, విలింగుడెడ్ ప్రభుదంపతులు సిబ్బందితో అచ్చటికి వచ్చిరి. భటులు పతాకము విప్పి వందనములు సమర్పించిరి. పిమ్మట రాష్ట్రీయ, డివిజనులు, ఆర్మీ, నైజింగు, జిల్లా కమిషనరు యువరాజుగారి కరుకపరపబడిరి. పిమ్మట భటు లొసరిన ప్రదర్శనమును యువరాజుగారు ఇతరులు కొంతకాల ము చూచిరి. “చెన్నపురి మీకు స్వాగతమొంగుచున్నద”ని భటులు ఆంగ్లభాషలో నాచిరి. పిమ్మట ‘God bless the Prince’ అని అనచుటకు బదులుగా భటులు ‘యువరాజుకు కేయి’ అని అందిరి.

విద్యార్థులు

పిమ్మట 8-50 గంటలకు యువరాజు ప్రభుకులు గుట్టము లమీద ఎక్కి ప్రభుత్వభవనమునుండి, ప్రక్కనున్న జింఖానా విలండుగ్రౌండునకు వెల్లిరి. విలండుగ్రౌండు మిగుల విశాల మగు మైదానము. ఈ మైదానమున మూడువైపుల విద్యార్థులు, విద్యార్థికులు సమావేశమై యుండిరి. దాదాపు 8000 మంది వచ్చియుండిరి చెప్పవచ్చును ప్రత్యేకింపబడిన స్థలములలో ఒక్కొక్క పాఠశాలవిద్యార్థులు వేరువేరుగ నిలచియుండిరి. ఉదయమునండి కాన్స్టేబుల్ గుప్పటాటాబండ్లమీదను, బిన్నికంపేని సరకుమాయు మోటారుబండ్లమీదను పిల్లకాయలు తీసికొని రాబడిరి. అచ్చట చేరియున్న వారిలో ముప్పాతికమంది పదియంతస్థములకన్న తక్కువవయస్సుగలవారు. యుక్తాయు క్తనికక్షణజ్ఞానము, అనగా వయసుకెల్లిన విద్యార్థులసంఖ్య మిగుల స్వల్పముగ నుండెనని చెప్పవచ్చును.

యువరాజుప్రభుకులు 9 గంటలకు విలండుగ్రౌండు చేరిరి. చెన్నపురియందలి ఉపాధ్యాయులలో కొందరు యువరాజు గారికి ఎరుక పరుపబడిరి. యువరాజుగారు గుట్టమమీద తిన్నగ స్పాగిచేయుచు విద్యార్థు లొసగుచున్న స్వాగతము గొను చుండిరి. బాలికలు కోలాటము వేయుచు పాడుచు డిరి.విలండు గ్రౌండునుట్టు ఒకకడన ప్రదక్షిణముచేసి యువరాజుగారు ప్రభుత్వభవనమునకు వెల్లిరి.

ప్రేక్షకులు.

పోలీసువారి నిర్బంధము అధికముగనుండెను ఉదయము 8-20 గంటలనుండియే ప్రభుత్వ వపు ఎక్కిబిడ్డిగా పోలీసు వారు సలిచి బాటసారుల నిలువలు పోలీసుక ఆపివైచుచుం డిరి. యువరాజు 9 గంటలకు కదా. వెళునది. ఇప్పుటినుండి ఎందుకెంత నిష్ప ధము అని కొందరు గొణుగుచుండిరి ప్రభుత్వ భవనముమీదు కొంతగుంపును కేర్వలయును నుద్దేశముతో పో లీ సు వారి ట్టు చే యు చు న్నారు. అని కొందరు ప్ర త్యు త్తర మిచ్చియుండిరి. ప్రభుత్వభవనము ఎదుటను, విలండు గ్రౌండు నందు ప్రేక్షకులసంఖ్య కొం త అధికముగ నుండెనని చెప్పవచ్చును.

పోలీసు పరేడు.

విలండు గ్రౌండున. దు నేటిదినము సుప్రభాహ్నము 11-45 గంటలకు పోలీసుపరేడు జరిగెను దాదాపు 800 మంది పోలీసు వారు పరేడుచేసిరి. యువరాజుగారు యాప్రదర్శనమును చూ చిరి. పిమ్మట యువరాజుగారు ప్రోక్టోలావిగ్రహము దగ్గరకు వదలించిచ్చిరి. ఇప్పుట యుద్ధమును పాలుగైకొనిన సిపాయిలు, సోలార్ల సమావేశమై యుండిరి. యువరాజుగారు కొంతకాలము వీరితోనుండి వీరిసంగిన స్వాగతమును సంతోషముతో గై కొనిరి. 12-30 గంటలకు యువరాజుగారు కోటకుకన్న వీన్ను టరు రిజిమెంటును చూచిరి.

నమయ మిదికాదు, యువరాజ!

నైపు మిపుడు.

- సీ॥ మాంట్ ఫర్మిసారముల్ మాయపన్ని కలని
పలువిధంబుల వ్యక్తపజీచినాము
అచ్యుతగర్వంబులు హత్యలగాయముల్
మాన్యుడి యని బ్రతిమాలినాము
ప్రతిభకిలాధత్ విపత్తు తీర్చుడి యని
విన్నపంబులు పంపి విసిగినాము
భావతపూ విపదార్థంబు బాప మీ
పినతాతతో విన్నవించినాము
- గీ॥ అన్ని పెడచెవి నిడిరి మీ యాంగు లాత్మ
గారముఁ గోరునట్టి యే భారతీయుఁ
డెలమితో నేడు స్వాతంత్ర్య చీయఁబడు
సమయమిదిగాదు యవరాజ నైపు మిపుడు.
- సీ॥ మలమలమాడెడు మలబారులో పరి
స్థితులను గని సంతసింపుమనన్
గుడ్డుచేగనులోలఁ గూలిన మావారి
కవములం గని భక్తి సలుపుమనన్
మొనమొన్న మదరాసు పనివాండ్రకడ లేని
కోకంబునకఁ బ్రేమఁ జూపుమనన్
నీరాకఁ దెల్పుకొమ్మెల్లామెండ్రొంటు
చట్టంబునకు భిక్ష పెట్టుమనన్
- గీ॥ ఏమిమాపించిస్వాతంత్ర్య చీయమనను
విబుధులొకట మోక్షమే మేలఁజూపె
సర్వదేశంబు నొకచెలసాలఁ జేసె
సమయ మిదికాదు యవరాజ నైపు మిపుడు.
- సీ॥ కడుపులోనున్నది తెలియచ్చ నూటన
ల్యుదివాల్లుతాళంబు వైచునపుడు
కాల్గిను సభ లేయకాద్యకుటము లని
పెద్దలం జెఱసాలఁ జెట్టునపుడు
కాంతిపైనికులే రాజ్యదోహులని మాదు
సోదరుల్ తైదులొ నుక్కనపుడు
కడ్డకమైన కాంతికరకార్యమునకే మా
తల్లారే చెఱల కోష్టిల్లనపుడు
- గీ॥ స్వాతంత్ర్యంబెట్లు లాఁగు మా యాత్మ నీకు
భక్తియను ప్రేమ కలుగునే బలిమిలఁ
కడుపులో లేని దెలు వచ్చు కొనిలిప
సమయ మిదికాదు యవరాజ నైపు మిపుడు.
- సీ॥ గాంధీ యొక్కదడెచ్చె కడకు మాప్రతిభాప
హరణోద్యమంబని యడలవలదు
లేని సహాయనిరాకరణమంత్ర మిది రాజ్య
శక్తి గూల్చునోయని జడియవలదు
కార్యస్థగిహితత్వం బిదెక్కడింత
దాపురించె నటంచు దలఁకవలదు
ఏకులరాటం బిదెటికడకేకు
మేకానోయని పిలువీకు నలదు
- గీ॥ ఇన్నిటిని మించి మిము నొంప దుర్మోక్షటి
విబుధులొకట నడపించు మేళగింపు
విబుధప్రతిభాప్రతిష్ఠల మ్రొంగునదియె
సమయ మిదిగాదు యవరాజ నైపు మిపుడు.
- సీ॥ ఎలమి నావిష్టో మహిపతి యనుమాట
వనతోడ నూరిపోసినది మాకు
అతిథిదేవోభవ అభ్యుగతిగ్వం
విష్ణువంశమటే మా వేదవాక్కు
కుని నాత్మవత్సృభూతాని యనునదే
యొగ్గుతోనిడిన ధర్మోక్తి మాకు
ఒగి నహింసాపరమార్థయ నుదివ్య
పురుషోక్తియే మాకు గురుపదంబు
- అట్టివో రాజపుత్రుండ కత్తిరాజ
నీయడల మాకొంతయు నెగ్గు గలదే
స్వాతంత్ర్యంబిడు మాకు మర్యాదగాని
“యువరా మిదికాదు యవరాజ నైపు మిపుడు.”

మలబారు

ఈనెల 11 వ తేదిన తేక్కలమాడగ కల్లికోట కాంపు లోను మరి ఇతర కాంపులలోను 1885వ మంది నిరాధారులుండిరి. వీరిని స్వగ్రామములకు పంపు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. స్వగ్రామములకు పోవువారికి రిలేవుకమిటీలవారిర్యాయము ననుసరించికొంతవైకమియ్యబడుచున్నది. (తై స్వలందరు కొడక్కా లు ఎడ్డావలంబులైతాలయములందు పనిచేయుటకు వెళ్లుటచేవారి కాంపులు భారీగనున్నవి. మేనాడు కాంపునందు మూడువేల మంది యున్నారు. కల్లికోటలో మధ్యతరగతికి చేరినవారిలో దాదాపు వెయ్యిమందికి బియ్యము పంచివెట్టబడుచున్నది. మాపి కొలు తిరుగ దొర్లనయ్య చేయదురనియు పనులు వీరకననుభయముచేత స్వగ్రామములకు వెళ్లుటకు అనేకులు భయపడుచున్నారు.

కొచ్చిక్ సంతానములో 5000 మంది నిరాధారులున్నట్లు తెలియుచున్నది. వీరికి సంతానమువారు సహాయము చేయుచున్నారు. ఈవిషయమై రిలేవుకమిటీవారు రావోవుకనివారమున ఆలోచి చెదరు.

పశ్చిమలనుట్టి చూడ నిరాధారులకు ఇంకను కొంత కాలము సహాయమొసగుచుండుట అవశ్యమని స్పష్టమగును. రిలేవుకమిటీవారు మాసిలా శ్రీలకు శిశువులకుసహాయముచేయుటకు ప్రయత్నించుచేయుచున్నారు. రస్తాలు బాగుచేయుటకు ప్రయత్నించువారు కల్లికోటమున్మొగిసాటివానికి గ్రాంటు ఇచ్చి నారు. ఇందు వల్ల కొందరికి పనులు దొరికినవి. కాంపులలో మిగిలినవారు కూడ ఉచిత విధమున పనులు చేయుచు నేయున్నారు. ప్రభుత్వమువారి నబ్బయ్యతాలయమునందు కొందరు పనిచేయుచున్నారు. వీల్లెకు పాతకాలలు సాపే పబడుచున్నవి. డాక్టరు సి.వి. రామరావుగారు మరి కొందరు వైద్యసహాయ మొసంగుచు ప్రశంసనీయమగు పని చేయుచున్నారు. ఈ సందర్భమున ఆఫ్ఫిక కషీకరు, నేడూ శ్రేనియలు సకుల కృషి ప్రశంసనీయును.

శ్రీలసంఘమువారు చూడ మంచిపని చేయుచున్నారు. వీరు కాంపులకు వెళ్లి కష్టములు మున్నగునవి పంచివెట్టించు నిరాధారుల కష్టములును సరయుచున్నారు. రిలేవుకమిటీవారికి వీరు కొన్ని ఉపయోగకరములగుసలహా లిచ్చిరి.

అన్ని విధముల సహాయము చేయుచున్న వై. యం. సి. ఎ. సభ్యులు సర్వోత్కృష్ట ఫండ్లయొక్క సామగ్రివారు దేవధారు గారు వదనియులు. మలబారు పునర్నిర్మాణము కవసరమగు ఆర్థిక, పాత్రికామిక, వైతిక విమర్శల విషయమై ప్రముఖుల అభిప్రాయముల పుచ్చుకొనుటకు ప్రయత్నించును జరుగుచున్నది.

కేసులు

పాలఘాటులందు మిలిటరీ చూడప్రీటు బ్రిగుప్టాకు గారు కేసులను విచారించుచున్నారు.

కల్లికోటలో విచారణ సలుపుచున్న స్పెషలు ట్రిబ్యునలు వారు 12 వ తేదీ ఫెకోకుల్ డ్రిడ్డెన్స్ సమునకు తీర్పు చెప్పిరి మొదటి నిందితులకు 9 సంవత్సరముల కఠినశిక్ష 5 వ నిందితులకు 8 సంవత్సరముల కఠినశిక్ష, 2, 3, 4 నిందితులకు 5 సంవత్సరముల కఠినశిక్ష విధింపబడెను

అప్పల్లి కేశవ్ నాయుడుగారు జామీనుమీద విడుదల చేయబడిరి.

సరపక్ గుడిమునిసిపుకోర్టు రికార్డులధ్వంసపు కేసు విచారణ జరుగుచున్నది.

చెన్నపురి పోస్టు మాస్టరు జనరలు ఆ. గు. సి. హెచ్. చాలక్ ఐ. సి. యస్ గారు మలబారునందు పర్యటన మొనర్చిరి.

తిరుగుతుండి

తనూరునకు 11 వ తేదీరాత్రి పట్టులుబండి పోవుచుండ ఎడగో ఒకరు బండిపై తుపాకి కాల్చిరి. కల్లికోట వై నాడు ప్రదేశములయందలివిప్లవకారులు పుత్తుప్పాడిగడ్డ పంటలను లూటీ చేయుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. వారిని యెదుర్కొనుటకు పైసికులు పంపబడిరి.

ప్రభుత్వ ప్రకటన

8 వ తేదీతో సంత మొందినవారమున నాయకులలో అనేకులు అరెస్టు చేయబడిరి. అప్పటి కొన్ని హత్యలు లూటీలుజరిగెను. పశ్చిమ ఎడ్డావలంబు కొంతదౌర్జన్యము జరిగినది. పరిస్థితులు మామూలుగ నేయున్నవి. వ్యాపారము అభివృద్ధి చెందుచున్నది. పంటలు బాగుగ పండుచున్నవి.

ఇంకను శస్త్రముగ

శ్రీ దక్షిణవల్లూరు, తియ్యూరు పతులచే పోషింపబడుచున్న నేటిపు సాహెబుచే నుప్రసిద్ధముగా తియ్యూరు తాష్రములు బడసిన వారుల వివర

1. సిల్వరు పౌడరు— ఇది ముఖ, నుఖగుంబంధమైన రోగములు, ను. కిరణములో చిట్కరింపబడుచున్న ఇనుప ముక్కలు వగైరా పుట్టించుటకు పనికివచ్చును. తామర కణుపుజెప్ప గడ్డి ఆహారముగా తుడుగు. మలకు కబ్బులకు పనికివ

వెల 1000
ఒక కేసుకు సాల్

2. సిల్వరులోషను— ఇది శస్త్రపుండ్లు రక్తచాళిమునుండి కారుచున్న రక్త ప్రసారముగించును. గతేయాను మాన్యుటలో దీనికి మించుచుండు లేదని వాడుకవలన మీ కే తెలియును. (3188

వెల 1 అన్నబుడ్డి 1 రూపాయ.

3. పాముకాటుకు మందు— ఒకబుడ్డివెల రు. 1

4. కాభియాత్ సులేమాని— ఇది యూ. కాశ్త్రము ప్రకారముగా తియ్యూరుకాబడినది. ఇది కండ్లు యెరుపు నీరు కారుట దురద కండ్లకలక యెండ చూడలే కుండుట మొదలగు యావత్తు కండ్లజబ్బులకు వ్యభాయధము. ఒక బుడ్డి వెల 8 అణాలు.

5. కలరా మూత్రము— i మూత్రము 25 గల దన్నీ 1-కి వెల 1 రూపాయ. ii తేహానీ ఫరాక్, అవున్న సీసా 0-8-0. ఇది కలరా వగయిరా యావత్తు విరచనములు వాంకులు వగయిరాలకు ఆహారముగ పనిచేయును

6. పాచ్చిపునొప్పి వగైరా యావత్తునొక్కోకు మందు— వెల సీసా 1-కి 8 అణాలు

వై నుదహరించిన మందులన్నియు బర్మా వై నాజేకముల పుంగీ ఆన ఒకవచానీయనీకలన కనిపెట్టబడినది.

ఇంకను వివరములు కోరువారు యొక్రిందిచిరునామాకు వ్రాసిన బడయగలరు. వై నుదహరించిన మందులు పునయోగించు విధము, అనుపానములు మందు పంపునపుడు తెలుపబడును.

Abdul Aziz Sahib, Native Doctor,
South Vallur and Vuyyur Estates,
Thota-Vallur, Kistna District.

మ హా త గాంధీ

3349

చాయాపటము వేసిన లెక్కలు పేజరు
100 కాగితములు చేర్చి అట్టలెండు చేసిన
కట్ట 1-కి అ 10; కట్ట 1-కి రు 6
కాదు 100-కి అ 14; 1000 7 8 0
కవరు 100-కి అ 1; 1000 7 8 0
కాలందరు 1-కి అ 6; 12-కి , 3-8 0
మీ అచ్చుపనులకు మాకు వ్రాయుడూ
Pictorial & Co., Printers, 41, Broadway, MADRAS.

ప క ట న

అమర్త లూరులోని బోర్డు ఎలిమెంటరీ పబ్లికాశాత కాలలో వెల 1-కి రు 23-0-0 లు జీతమునూ, ఎలిమెంటరీ హైస్కూల్ గ్రేడు బ్రయినింగు అయిన ఉపాధ్యాయుల కాల కాలమున. సదకు పుష్కలమున అప్పులు అయిన శ్రీలు దరఖాస్తులను తెనాలితోలూక్ బోర్డు (వైడెర్లు 1908 15-2-22 తేదీని గాని అంతకులోగాని పంపుటకు కోరడ మయినది.

డి. బి. పాలె

(3368) (వెకడెంబు 8-1-22)

దోషిడి ప్రశ్న ముగిలు

(మొ. కె. గాంధీ)

నేలకొలిపి నిరాకరణవాదుల నిర్బంధమును వారు అని వార్యముగ బహు కష్టములను జూడ నా మనస్సునకు కష్టముగ నుండదు. కాని నేను ముందు దెప్పబోవు విషయములు స్వరాజ్యమును జేయవలెనను నాకు బాలవేధకముగ నున్నది. ప్రభుత్వమున నాకేవిధమైన ద్వేషబుద్ధితో గాని, ఆ ప్రభుత్వవ్యవస్థలు జూడ నాకేపుడు దురాలోచనలు బాధము చేస్తున్నవి.

కలకత్తాలో హరతాళము జరిగినదానితో నంత జయ ప్రథముగ జరిగిన బాంబాయిలో నవంబరు 17 వ తేదీన వలె, కలకత్తా ప్రజలు కాంతిభంగమును జేయువారని భయమున్నను, అచట పోరులు యేమియు వెల్లడి పోలేదు. వాకిలాంతము అమోఘముగనుండి అనుసరణముగ నుండెను. వారి కార్యదర్శియగు బాబు శశికోటిపాటిగారిని, సర్దారు లక్ష్మణసింగు, స్వామి విశ్వనాథ్ గార్లు ను కాంతి కాపాడ గాని చిన ప్రహరములను నేరముగకై నిర్బంధించిరి. అయినను ప్రజలు కాలముగనే యుండిరి. కొలదికాలములోనే మన దేశము వారును లేకుండ ప్రకర్తవలయును, లేక అందఱును నాయకులే యనియు నవచ్చును.

హరతాళము జరుగకుండ విశ్వప్రయత్నములజేసినను, అది జయప్రథముగ జరుగటచేతనున్న, యెంతటి అగ్రహకారణము లున్నను ప్రజలు కాలక్షృక్కుముగ నుండుటచేతనున్న యాలోచింపవలయును, నీవిలు సంక్షోభలకును అగ్రహ ముదయించెను. దీనికంతకును నింద గాజప్రతినిధివై నేయవలయును. కాని సమయములో ఆయన యవరాజును దీసికొనినచ్చును. తీసికొనినచ్చి, యవరాజు వెళ్లినచో నెల్ల ప్రజలను నొకరింపుమని బలవంత పెట్ట ప్రయత్నించుచున్నాడు. ఆ ప్రయత్నములుగూడ విఫలములుకాగా, యావరాజును, యవరాజు వైసను నిటిపు బాటివైనను దిరుగబడుటయని పేరుపెట్టి బిటిషువాస్తవ్యుల భావములకు ద్రోకముగ లిగించెను. ఆ ను కొనినంత యైనది. ప్రభుత్వము వారి వివిధ ప్రకటనముల వాదారము జేసికొని, పోలీసులును సివిలు సంక్షోభమును, తమ యిష్టము వచ్చినట్లు జేయుచున్నారు. వారు కొట్లను కొట్టి గొట్టిరి. సర్వెంటుప్రతికూలదేవుని విషయములు నిజమాయేనేని వారు చెప్పలతోగూడ మనీషులలోనికి వెళ్లి, దొంగతనములు గూడ జేసిరి. ఏమిదెలియని ఆమాయకులను హింసించిరి. కొందఱిని చంపిరి గూడను. కలకత్తా ప్రజలు యిట్టి న్యాయసర్వత్ర మగు నన్యాయము నెంతవేరూ ఓర్చుకో సహించుచుండిరి. వారు మంచిపని జేసిరి. ఆమెల్లప్పుడు చెప్పలు ఆ మనీషును అనుచు గానింప లేదనియే నా యభిప్రాయము. మనీషుకు బోవువారు అద్భుత సహనమును గల్గియుండుటచేతనే, ఆ మనీషును మరింత పరిత్రంకము జేసెను. అందువలన యీ సంరంభముయొక్క మతస్వభావము స్థిరపడెను.

వీహరలో కొన్ని భాగములలో అధికారులు యంత కంటే సుకరముగ బ్రవర్తించుచున్నారు. సోన్నూరువానా కాలగ్రామ కమిటీ కార్యదర్శి యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు.

‘డిసెంబరు 21-వ తేదీన మధ్యాహ్నము మామిడింటిల వేళ్ల పదిమంది స్వచ్ఛంద సేనకులు, 22-వ తేదీన యవరాజు వచ్చినప్పుడు హరతాళము గానింపలేనని కొట్లవారల నడుగును, రోడ్డువెంట దిగుచుండిరి. వారు సోన్నూరు పోలీసుస్టేషను జేరునకి, యవరాజుగారు నడవచ్చుమన అరటనియమింపబడిన పోలీసు సూపరింటెండెంటు పార్కింగుగారు నూరుగది కానే బిలులతో వైటికొచ్చి, స్వచ్ఛంద సేనకుల జెండాలు, బాడ్జీలు, వారలమైనను కద్దరుబట్టలు వీని నన్నింటిని ముక్కలు ముక్కలుగ చింపివేసిరి.’

‘ఇదియైన పిదప వెంటనే, పోలీసు సూపరింటెండెంటు కాలగ్రామ కార్యాలయమునకు బయలుదేరిన. ఆయన వెంట కాన్స్టేబులు కొందఱు సావాబట్టులుగట్టికొని వారి చేతులలో లాటిలతో వచ్చిరి. అట్లనుదగ్గరకు వచ్చినపిదప సూపరింటెండెంటు గారు ‘మాలో ఆరెలాటో’ అనుపదముల ప్రయోగించి దోషిడి జేయుచుని కాన్స్టేబులల నాజూపించెను. అంతట వారు తలుపు బద్దలుజేసి, వాలంటీరుల నిటునటు నెట్టుచు, కొట్టుచులోనికి ప్రవేశించిరి. అంతట పార్కింగుగారు అట్లనునంతను పూర్తిగ సోదాచిరి. రోక్కండబట్టలను వెల్లెనున్న కాగితములను ఆర్పె రానున్న బద్దలుచేసిరి. కార్డులన్నియు తీసి పారవేచిరి. కాగితములను

ముక్కలు, బాతీయములను క్యాంపెండరులు, పటములు, బాడ్జీలు, కాపీటోపీలు, రామాయణం, గీత మున్నగు నత్యగ్రంథములు వీని నన్నింటిని దీసి కార్యాలయము ముందు తగులబెట్టిరి. జిల్లా కాలగ్రామ కమిటీవారు వందలవల యిబ్బందిపడినవారలకును, బాతీయ సాతకాలకును విరాళముగ బంపిన 120 రూపాయల రొక్కముగూడ వారు దీసికొని పోయిరి.

న్యాయము, క్రమము, అనుపేక్షప్రవర్తించు ప్రభుత్వము పట్ల పవలుజేసిన దొంగతనపు ఘోరము కాకినాడమునుండి వెలిపిన యీక్రింది విషయముతో బూర్తియగును.

‘క్రిందటి మూడు రోజుల నుండి యున్నను, స్వచ్ఛంద సేనకులు ఆరెస్టు గుటకు వీధులలో దిగులేదు. మొత్తముమీద 500 మంది ఆరెస్టు కాబడిరి. వారిలో చాలమంది 24 గంటలైన పిదప విడుదలజేసిరి. కొందఱు 10 రూపాయల జరిమానా విధించి, అజరిమానా నీయకున్నచో పోలీసువారు వారిద్దరును, జోరాలు, కోట్లు, బోపీలు, చెప్పలు, గడియారములు మున్నగువస్తువుల గాజేసిరి.

ఇట్టిపనులు సోగగోతులు జేయుపనులు. న్యాయప్రకారము పోరులసాక్షులను ప్రాణములును అంటగూడ నంత కష్టత్రయమైనవి. వాకివారులు ఋణమును చెల్లించవలసివదిగా కోర్టులో తీర్పును యేమియును లక్ష్యములేక తమను గానట్టుగ, వెల్ల కోటుతో బంగారు గొలుసు లాగులాడ వెడలిపోవుటను నేను జూచితిని. నేరములు మోపబడి యిరిమానా విధింపబడినవారు, ఆ దబ్బును చెల్లించుటకుచాలిన రహస్యముగమున నేలమున్ను దానితో వెడలిపోవుట నేరమగుదును. వీనియన్నిటిలోను, వేరేజత్తులు, వేలములు, వారంట్లు జరిపి సామృద్ధములు జేసెదరు. విలేయి ప్పడు నిరాకరణవాదులపై ప్రయోగించు న్యాయమునకు హద్దు అజ్ఞలేదు. ఒక అధికారి మనోవైఖరిని బట్టి చేసిన న్యాయమే యిండియానుండుటను న్యాయ మగుచున్నది. వైసిక కానన మున్నప్పటికిని కొన్ని చేయరాని పనులు చేసెదరుల వెలియుచున్నది. భారతప్రభుత్వమువారు మానవమౌతులను తమ ఇచ్చ వచ్చినవలెని తిప్పి తిప్పి వైదుల మిగులసంతాపకరము.

(యంగు యిండియా)

ధీర్ఘసభలు:—స్టేటుకాన్సిలు సభ్యులగు గౌ. డెనిసులే (ప్రభుత్వసభ్యులు) తమసభ్యత్వమునకు రాజీనామానిచ్చిరి. వీరు సామ్రాజ్య కాననసభాసభ్యులుగ నియమింపబడిరి. టాలేగారు సామ్రాజ్య కాననసభాసభ్యులుగను మహారు అక్బరుఖాన్ గారు స్టేటుకాన్సిలుసభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

ఆరోగ్యములకు

ఒకవార్తము 219 తమిళమే మీరు ఒకరూపాయి మాత్రము ఖర్చుచేసి ఆతంకనిగ్రహమూతలను నీనించి చూడము. జాబితలు ప్రాయశాంకి ఉచితము. త్వరపడుడు! వైద్యశాస్త్ర మునిశంకర్ గోవిందజీ, ఆతంకనిగ్రహయామధోలజ్ఞము, బ్రాహ్మ్య, శివ మదరాసు.

ఆరోగ్యమార్గము శ్రీ గాంధీమహాత్మ ప్రణీతము

గ్రంథములో ఒక్క పక్షి-అయినను వదలక శ్రీ శ్రీనివాసుని కృపవల్ల తెలిగింపబడినది. అప్పు పూర్తి అయినది. సబ్బుతీ సత్యాగ్రహ శ్రమములో ప్రత్యేకముగ తీయబడిన, కాపీసధార యగు శ్రీ గాంధీమహాత్ముని ఛాయాపటము ఇందు చేర్చబడినది. బైండింగులో నున్నది. ఇదిజులకు రిజిస్టరు చేయబడిన అర్జున్ల పంపినవారికి యీ నెల 15 వ తేదీనుండి పుస్తకములు వి. పి. గ. పంపబడును. ఎవ్వరికైన అక్క-అ లేనియెడల ఆ లేదిలోపుగ తెలుపవలెను. అభిప్రాయప్రచారముకొలుతును, షేమనివారణ కార్యసహాయార్థమును ఉద్దేశింపబడిన దగుట చేత స్వల్పపువెలకు యివ్వబడుచున్నది గాన వి. పి. లు తిరస్కరించి దండుగ కలుగ జేయకుండవలె నని కోరుచున్నాను. ఇప్పడు అచ్చునేసిన 2000 ప్రతులకును చాలవలకు అర్జున్ల వచ్చియున్నవి. గనుక యింకను గ్రంథములు కావలసినవారు యీ దిగువ చిరునామాకు వెంటనే వ్రాయుట యుక్తము.

గూమూరి రామచంద్రరావు సేవకసంఘము, గుడివాడ, కృష్ణాజిల్లా.

10వ తేదీరాత్రి హార్దాయి(లక్నో)పోలీసుసూపరింటెండెంటు అగు బేకరుగారు చచ్చుచుండగ ఎవరో ఒకరు వారిని ఎదిరి చి పిస్తోటతో కాల్చిరి. అప్పుడునశముగ కాలికిమాత్రము స్వల్పముగ బెబ్బితగిలెను. ఈఘోరకృత్యము రాజకీయ విషయములకు సంబంధింపదని ఊహింపబడుచున్నది వీరికి సానుభూతి మాత్రము గవర్నరుగారు తెలివార్చి పంపిరి

మంత్రుల జీతములు:—మంగరాష్ట్ర శ సనపది ర బోవ్ల మంగళవారము సమావేశమగును. మంత్రులజీతము శిగ్గుడవలయునని కోరుచు 11 మందిసభ్యులు తీర్మానములు పంపిరి

కార్మిక అకాంతి:—బాంబాయిగండిలి భాయి పట్టు యంత్రాలయమునందు పనిచేయుచున్న 70 మంది కార్మికులు బోసను ఇయ్యనందున 14 వ తేదీ నమ్మకట్టి కార్మికులందరు యంత్రాలయము ఎదుటవేరి కొంతకాలమిచేయుచుండిరి పోలీసు వారు రాగనే కొందరు వారిపై రాళ్లువేయ ప్రారంభించిరి పోలీసువారు తుపాకుల కాల్చిరి. మగ్గురికి గాయములు కలిగినవి

డిసెంబరు నెలఖరన ఫిలి వేల మంది వైసికలు ఆక్సిలి యరు ఫోర్సునం దుండెని ప్రకటించబడినది.

క్రిమిలు ప్రాసీబరు కోడు సమసరించి భారతీయులకును అంగ్లేయులకును గల బాటినివృత్త తొలగించుటకై ఏర్పరపబడిన చిచారకుసుఘమునందు జెంగాలు అడ్డవేటులు అగు టి. సి. గిబ్బన్సుగారు సభ్యులుగ నియమింపబడి

నార్దుక్తి ప్రభువు:—వీరు 12 వ తేదీ రా రాజపతినిధి అతిథిగా నున్నారు.

సర్ హాగ్గోర్టు బట్లరుగారు 12 వ తేదీ 15 వ తేదీవరకు కలకత్తాలోనే యుండెదరు.

ఇండియా మంత్రులసభాసభ్యులగు భూపేంద్రనాథ బాసు గారు లాహోరునకు వెళ్లిరి. గౌ. హరికిషను లాలుగారి అతిథులుగ నుండెదరు.

ఈస్తు ఇండియన్ రైల్వేసమ్మెగరించి విచారించుటకై ఏర్పడిన సంఘము బాబాలో సమావేశమయ్యెను. జీతములు చాలనందున పనివారు అసంతృప్తులై యుండిరిని ఒక దుర్ఘదంతి వ్యాపించుటచే సమ్మె ప్రారంభమైనదని వాత తీర్మానించిరి.

బాన్సి (బాంబాయి) పోలీసు సావ్ణంటు అగు గాస్కీగారు 7 వ తేదీ రాత్రినుండి కనుపడుట లేదని తెలియుచున్నది. గాస్కీగారిని ఎవరో బాగుగ మర్చించిరియు, వారివద్ద నున్న వైకము అపహరింపబడినయెను ప్రస్తుతము వారు డేరా మానునందు చిత్తచాంచల్యము గలవారై యున్నారనియు వెనుకటి తంతివార్తలవల్ల తెలియుచున్నది.

లాహోరుముగ్గుసిపాలిటి (అధికారి) అధ్యక్షులగు ఫిరారుగారు తమపదవికి రాజీనామా నిచ్చిరి. సోమవారమున సభ్యులు అనధికారసభ్యులలో నొకరిని అధ్యక్షునిగా నెమ్మకొనెదరు.

లాహోరు సిక్కులవిడుదల ప్రభుత్వప్రకటనము

దర్బారు సాహేబుకు సంబంధించిన సర్వాధికారములు సిక్కువారికే ఇచ్చుట యుక్తమని పంజాబుప్రభుత్వమువారు తీర్మానించిరి. గురుద్వారా పురపాలక కమిటీవారికి సర్వాధికారములు ఇచ్చి వీరికి బీగములిచ్చుట ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించుకొనిరి. ప్రస్తుతపు పరిస్థితులనుబట్టిమాడ ఇట్లు చేయుటలో సిక్కులకు సంత్పత్తికరముగ నుండునని ప్రభుత్వమువారు నమ్ముచున్నారు. సిక్కు-సంఘమువారిపట్ల ప్రభుత్వమువారికిగల సానుభూతి సంపూర్ణమైతి ప్రకటించుటకై రాజుద్రోహసభలవల్లము ననుసరించి నిర్బంధింపబడిన సిక్కులను విడుదల చేయుటకు ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించుకొన్నారు. కావున ప్రభుత్వమువారికిని సిక్కు-సంఘమువారికిని ఎప్పటివలెనే అన్యోన్యమైతి కుదురు నని నమ్ముచున్నామని పంజాబుప్రభుత్వమువారు ప్రకటించుచున్నాడు.

ప్రభుత్వప్రకటనననుసరించి మతవిషయములగు సభలజరిపినందులకు కఠింపబడిన సిక్కు-ఖైదులు విడుదల చేయబడిరి. లాహోరుపొరులు వీరిని మిగుల సుత్సాహముతో పురమునందు పూరేగించిరి.

స్వాతంత్ర్యము

(మోక్షగాంధీ.)

మా లా నా మా జాతీ మోహిని కాంక్షలులను, మా హృదయ సమావేశమున కధ్యక్షుడుగ ను స్వాతంత్ర్యమున కై పోరాడెను గాని తెండు పోట్లను అపజయము గాంచెను. మాలానా భావములతో తప్పే మియును లేదు. కిలాభతుసమస్య తృప్తికరముగ పరిష్కారమైన పుటికిని, బ్రిటిష్ పజలతో నేధుడుగు సంబంధము గల్గియుండ గూడదనియు భాగస్వాములుగ గాని సమానులుగ గాని యుండ నక్కరలేదనియు ఆయన కోరుచున్నాడు. మనమివిషయము నూరక చర్చించుచున్నాము. సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము లేకున్నచో కిలాభతుసమస్య పరిహారము గాదేని, అనగా బ్రిటిష్ ప్రభుత్వ మహమ్మదీయ ప్రపంచాశయములకు విరుద్ధభావమును గల్గియుండిరేని మనము సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యమును దప్ప తోరవలసి కదెదయును లేదు బ్రిటును దేశము యిస్లామికు ప్రపంచము తో స్నేహభావముతోను దుమార్గమున నుండవచ్చుచో భారత దేశము బ్రిటును దేశమున కట్టివై తికబలము నీయజాలదు; భారత దేశము సయితము బ్రిటునుయొక్క నైతిక అధిభోతికబల మేమియు లేకుండ పనిజేయవలయును.

అయితే గ్రేట్ బ్రిటును స్వీయోద్దేశమును మాన్చుకొను నేనీ మనము సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము గావలెనని పట్టుబట్టుట కనవాయముగ నుండును. భారత దేశము బలకంఠ బ్రిటును స్వీయోద్దేశముల నెట్లా మార్చుకొనును. మనుటల పట్టుబట్టుట మార్గముగ నుండును. దేవు యగును. మన మపుడు తిరస్కరిం చుండు దైవత్వమును బ్రిటిష్ ప్రజలు లక్ష్య భావముతో జేసినట్లుగును. అట్టిపని దేవునియం నుండి లభించువునకును మహమ్మదీయులకుగూడ సమర్థమైనదిగాదు.

భారతదేశముయొక్క అఖండ విభాగీయ యింగ్లీషు వారిని సమయము వచ్చినపుడు యిండియానుండి తరిమివేయ వలసిన విరోధులుగ పరిగణించుట యందుగాక, వారిని స్నేహితులుగను భాగస్వాములుగను జేసికొని, ప్రయోగమువై నాధారపడి యిండి బలహీనముగ నుండు దేశముల కొల్లగొట్టు నట్టి సామ్రాజ్య స్థానేనూతనసామ్రాజ్యమును స్థాపించుటయం దుండును.

బ్రిటిష్ సంబంధము గల స్వరాజ్య మనకథ మేమో చూచెదము. దానియర్థము యిండియా కోరినపుడు స్వాతంత్ర్యమును ప్రకటించు శక్తిని గల్గియుంటుందే. కావున స్వరాజ్యము బ్రిటిష్ పార్లమెంటు వాగ్దాసున ఉచితబహుమానము గాదు. అది భారతదేశముయొక్క సంపూర్ణ ఆత్మభావమును ప్రక టించుటయే. అది పార్లమెంటు చట్టము క్రింద వెల్లడిచేయబడుదుమాట సత్యమే. కాని దక్షిణాఫ్రికా యూనియను విషయములవలె, భారతీయుల దృఢవాంఛితము ను గౌరవముగ వారు దృఢపరుచుటయగును. కావస్యసభవారు యూనియను స్క్రీములో ఒకమాటను మాన్వలే కపోయిరి. మనవిషయములో బ్రిటునుగూడ ఒకపక్షమున నుండి సంభజిసి కొనుట యగును.

అట్టిస్వరాజ్యము యీ సంవత్సరము రాకపోవచ్చును. మ నతరములో రాకపోవచ్చును. అయితే నేను తక్కువకేమియును నూహింపలేదు. ఒడంబడిక వచ్చినపుడు, బ్రిటిష్ పార్లమెంటు వారు, అధికారవర్గముద్వారా కాక, భారతీయుల కోర్కెలను వారి ప్రత్యేకప్రతినిధుల ద్వారా బయల్పడినవానిని స్థిరపరి చెదరు.

స్వరాజ్య మననది ఒకదేశము మరియొకదేశమునకు ఉచి తముగా ప్రసాదించునది గాదు. అది దేశములో సత్పురుషు డెవరో ప్రాణముల నర్పించుకొనవలసిన నిధి. మనము దాని కొరకు గొప్పత్యాగమును జేసినపుడు అది బహుమానము గా నేరదు. స్వరాజ్యము యుద్ధముజేసి సంపాదించు లేకున్నచో పార్లమెంటువారన గ్రహించవలసిన శక్తియుని చెప్పినపుడు రాజ్యప్రతి నిధి మనోవిచారముబొందియుండెను. భారతీయులు యుద్ధముల నుండలి నైతికసాహసమును యింగ్లీషు వారు గ్రహించవలసినది సభ్యులు గ్రహించునటుల జెప్పినపుడు ఆయన తన దేశీయుల గూర్చి మంచియగ ద్రమాట జెప్పియుండలేదు. భారతదేశపు కోర్కె లెట్లున్నను బ్రిటిష్ పార్లమెంటు స్వరాజ్యమును యిచ్చవచ్చినపు డేమియుని సభ్యులు గ్రహించ ఆయనకోర్కెయే యైనచో సభ్యులలో జ్ఞానవంతుల నాయన నిందించె ననవల యును. అసలువిషయ మేమనగా, స్వరాజ్యము నిరుపమాన కష్టమునలన గలుగుఫలము.

యుద్ధముగాకుండ వేరుమార్గము రాజప్రతినిధికి దెలియ దు. కావున నే కావస్యసభలో మనము చర్చాజ్ఞానకాశలమును జూపి స్వరాజ్యమును ప్రసాదించ యవసర మని బ్రిటిష్ పార్ల

మెంటుకు నమస్కరింపు యెప్పుడో ఒకనాడు జేయగల మని ఆయన యూహించుచున్నాడు. కాని ఖడ్గప్రయోగము కన్న నెక్కుడు శక్తిగలది కాంతుక్త, కావస్యోల్లంఘనము గల దని ఆయన నీక్రములుగానే దెలిసికొనగలడు. భారతదేశము ఆత్మ స్థితిని కనుగొనుటకు బొంద వలసి న కష్టపరంపర కాంతుక్త కావస్యోల్లంఘనము వలన లేటప్పించునని దిగదినము వ్యక్త మగుచున్నది.

మనమింకను ముగ్ధులని తెలిసికొనలేదు. ఇంకను ముగ్ధుల నులకును హిందువులకును అన్యోన్యవిశ్వాసము కుదురలేదు. ఆ స్పృహకు లింకను హిందువులకన్నను బొందుటలేదు. పార్సీలకును క్రైస్తవులకును స్వరాజ్యమువచ్చినపుడు తమభావికృతి యెట్లుం డునో యింకను గ్రహించరయిరి. మనభక్తములకు మనము ఒడ్డులై యుండుటనే నునము కేర్చుకొనమైతిమి. రాట్ట మింకను మనభండ లో కాశ్యతము. నెలకొల్పబడలేదు. కద్దరింకను దేశీయవనము గాతేమి అనగా మనమింకను ఆత్మసంక్షోభోపాయమును, విష యములను గ్రహించలేదని వ్యక్తమగుచున్నది.

జాత్యంత్యమే స్వరాజ్యసంపాదనమున కవయోగించునని యు, అహింసతోబాటు హింసగూడజరుగుచుండ వలసినదేయ నియు, అనగాఅహింసా బద్ధులయియుంటు ముందు హింస జేయుటకు లేయరగుట కనియును ద్వేషములు గల వారు కొందఱు గలరు. వీరు కొలదియిండి యొకను యీ విషయము త్రొక్కి పుచ్చవలసినది గాదు. ఈమధ్యప్రాయమును గలవారు ప్రపంచమును మోసపుచ్చుచున్నామని తెలిసికొన లేరైరి. మన యాదర్శమును శీఘ్రముగ బొందుటకు అహింసయే ముఖ్య సాధనమని యెంచి ఆ ప్రతిగ్రహించి యున్న తి కాలము తద్బద్ధులమై యుండవలయును. స్వరాజ్యము అహింసవలనగాక హింసవలననే రాగలదని లబ్ధుగనే ప్రతినని నిగ్రహించుటకు మనము పవిత్రమగు ప్రతిన గావించి యుంటిమి. అహింస యున్నంతకాలము అదియొక మతమే. అది యెట్లు పనిజేయునో పరిశీలించవలసి యుండుటచే ఆనసర మగుచున్నది. మనము అహింసా ప్రతిబద్ధులమై యున్నంతకాలము, అందు నమ్మక మున్నంతవరకు, మనము ఆమార్గమున నుండుటయేగాక యిత రులను గూడ నట్లే యుండుమని యాద్యోధించి దౌర్జన్యమునకు గడంగువారిని అటుల జేయకుండ జేయవలయును. మనము కాం గ్రెసు క్రిందనుండు విశ్వాసము గలవారము సయితము అందఱు మన వాక్కుగల్గయందు అహింసా ప్రతిబద్ధులమై యుండుట లేదు. భావమునం దైనను అహింస యుగయుంప కుండునటుల ప్రయత్నించి యుండలేదు. అందువలననే మనము ఆదర్శమును బొందకుంటి మని నాకు నమ్మకము గల్గుచున్నది.

క్రీస్తీతారామాంజనేయనాటక సమాజము, ఏలూరు

జయనగరంలో
అయోధ్యా మైదానముమీద వేసిన
నాటక కాలలో 17-1-1922 తేది మంగళవారము

చిత్రనళియ నాటకము

21-1-1922 తేది శనివారమునాడు

ద్రావిడవస్త్రాపహరణం నాటకము

ప్రదర్శించెదరు.

రెట్లవికరం:— రూ 8, 2, 1-0-0, 1-8-0, 0-12-0, 0-8-0.
క్రీలట రూ 2-0-0, 1-0-0, 0-8-0.

M. N. Rao, Yadavalli Suryanarayana
Zamindar, Rao.
Hon. President, Manager,

మహాత్మా గాంధీ

ఆరోగ్యదిగ్దర్శని

వడ్డి శ్రీరామమూర్తిగారిచే సంపూర్ణముగా సాంధ్రిక రింపబడినది. సర్వజనులను చదివి తిచరణలో పెట్టుటయే మా ముఖ్యోద్దేశము గనుక అసలు ఖరీదునకే అమ్ముచున్నాము.

ప్రతి 1 కి 0-8-0 లు మాత్రమే.

మేనేజరు:— పాపులర్ స్వదేశిస్తోర్సు.

(3858) పెద్దాపురం (గోదావరి)

నిష్ఠముగ కియాడుచేయబడిన కాశ్మీరు బేషభమును, ఆంధ్రఆయుర్వేద ఫార్మసీలో చూరకును, తెలుగుభాషయందు గాని, ఇంగ్లీషుభాషయందు గాని క్యాటలాగు ఉచితముగా కుండుదును.

మేనేజరు, ఆంధ్రఆయుర్వేద ఫార్మసీ,

19, హిస్ కోడ్, హంటుకోడ్ - మదెరాసు.

నేత్రేంద్రియము - దీనిసంరక్షణ.

ఇది యొక శాస్త్రపుస్తకము.

కన్నులున్న ప్రతివారికి అత్యావశ్యకము.

వెల. పోస్టుగాక రూ. 0-4-0.

(3197) వల్లూరి పద్మాభరాణి, కాకినాడ.

3269 హరికథ

లోకమాన్యుని పవిత్రజీవితము

ఇహ పర సాధనము

ఆంధ్రదేశమున నఖముఖముల నీవరకే వ్యాప్తమైనది.

గ్రంథకర్తలు: చె. వెంకట్రామయ్య, డా. వెం. నరసింహారావు

పోస్టుఖర్చులుగాక, ప్రతి 1-కి రూ. 0-8-0. 12 ప్రతులు 5-0-0

వలయువారు డా. వెం. నరసింహారావు,

తాడేపల్లిగూడెం, కృష్ణాజిల్లా

గవనింపు

యోగ్యతాపత్రములు

(1) నేను పేకల సంబంధమైన వ్యాధిచే నంతవ్వర

ములునుండి భాదపడుచుంటిని. దెవారెన్ సిటి దుర్గా మెడికల్

హాస్పిటల్ కు జి.కె. అనెడి స్పెషల్ డౌవధమును నేనించిన

తిరువార స్వస్తమాయెను.

ఉజ్జయిని } ఎల్. సి. కపూర్,
28-9-18 } టేట్ (పాఠశాల)

వనాశాధినరస్మరిల్లా

రక్తహీనతను రక్తమయొక్క పరిమళితను పోగొట్టు

బయటయే శాశ్వత గాంచినది. ధన 1-10-0

ఇండియా సిలోకానందు చిత్తజిత్తనక శివాలాఖర్చు

ప్రతివరగా నుండుదును. (2978)

విశానము ఏ.డి. సావంత్.

నెం 144 ఫననవాడి, బాంబాయి.

నీకు స్వరాజ్యము కావలెనా?

కావలసినచో (3878)

“ఆలీ వత్సతుల నిర్బంధము”

(The Karachi Trial)

అను, దివ్యమైన నాటకమును చదువుము

వెల. 0-10-0 మాత్రమే. (పోస్ట్ జి. ప్రత్యేకము)

స్వరాజ్యగ్రంథాలయము, తెనాలి.

జాతకరత్నము

జన్మనక్షత్రము, పుట్టినతేదీ శక మున్నగునవి లేకయే

సంతృప్త ఫలితములను క్యాల్క్యులేషన్ ద్వారా సహ యెన్ని

సంవత్సరములైనను జ్యోతిషముని సహాయము అక్కరలేకయే

తెలుగులకు తాము వాసికొనగలరు. ధనము, సంతానము మున్నగు

ద్యాదకభావములతో మీమీ వాత్సల్యములను మీరే వ్రాసికొన

గలరు. ఇది యిండిజ్యోతిషముగూడ దీనివెల రూ 2 మాత్రమే.

గ్రేట్ యిండియాన్ జ్యోతిషాలయము,

(3291) ఖకింకోట, విశాఖపట్నంజిల్లా.

ఇనాం ఇనాం
రెండు అకాబు ప్రాంపుపంపిన మిక్కిలి సాగ
నైన 1922 సం॥ రం పెద్దరంగుల బొమ్మకావలందరు
ఒకటి పంపబడును. బాబుమాత్రము వ్రాసిన బొమ్మ
లేని క్యాలండరు యిశాముగా పంపబడును. క్యాలం
డరులు వి. సి. గా పంపబడవు. ఒకరూపాయ మణి
యార్దరు పంపిన కి క్యాలండరులు రిజిస్టరు పోస్టు
ద్వారా పంపబడును. రిజిస్ట్రేషను పోస్టుఖర్చులు
లేవు. 3828
Rajvaid Sri Bamandasji Kaviraj
152, Harrison Road
Calcutta.

మద్రాసు ఆంధ్ర సదరన్ మరాటా

రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్

ఇంజనీరులు ఇంకా రైల్వేలు చేయబడినవి

ప్రకటన

సామానులమీద రైల్వే నుంకము సవరణ.

1922 సంవత్సరము ఏప్రిల్ నెల మొదటి తేదీ లగాయతు యీదిగువ కనబరచిన ప్రకారము వస్తు సామగ్రిమీద నుంకము రైల్వే బోర్డువారి ఉత్తరవు ప్రకారము యమ్. యస్. యమ్. రైల్వేలో సవరణ చేయబడును.

ప్రస్తుత చార్జీలు — సూతన

తరగతి	పావురాలు	తరగతి	పావురాలు
1—	.333	1—	.38
2—	.500	2—	.42
—	.666	3—	.58
4—	.833	4—	.62
5—	1 000	5—	.77
X—	1 500	6—	.83
		7—	.96
		8—	1.04
		9—	1.25
		10—	1.87

ప్రస్తుతము మొదటితరగతిలో నున్నటువంటి వస్తువులు తక్కువ ధరలుగల దగుటచే వానిపై నుంకము పావురాలును విలువలునువంటిన్ని వస్తువు లగు కంకర, ఎటుకలు, ఎరుగుడ్డి ధాన్యములు, నున్నము, నున్నపురాళ్లు, తెలగపిండి చెక్కకాయ ధాన్యములు మున్నగునవి ఈ సూతన ప్రకారముల ప్రకారము ఏర్పడిన మొదటి గతిలో చేర్చబడినవి.

2. ఈ రైల్వే ఎ. బి. సి. డి. మెట్రాసు రైల్వేలో ఈదిగువ తెలుకబడిన ప్రకారము మార్పు బడును.

(1) 1922 సంవత్సరము ఏప్రిల్ నెల మొదటి తేదీ లగాయతు, ఎ. కట్టిలో యీదిగువ కనబర్చిన ప్రకారము తిరిగి మార్పులు చేయబడును.

మైలుకు మునుగుకు దమ్మి.

.380 మొదటి 300 మైళ్లకు
.125—301 మొదలు 500 మైళ్లకు
.115—501 మొదలు 800 మైళ్లకు
.100—801 మైళ్లు అంతకు పైకి

(II) 1921 సంవత్సరము డిశంబరు మొదటి తేదీ లగాయతు బి. కట్టి కొట్టిచేయబడును. యీ ఏ విషయించి బి. కట్టి వస్తు సామగ్రిని కొంతవరకు ఎ. కట్టిలోనికి, మరికొంత సి. కట్టిలోనికి మార్చబడును.

దానికి తిరిగి బి. కట్టి అని పేరు పెట్టబడును.

ప్రస్తుత బి. కట్టి

- (1) ఇంటివాసములు
- (2) చెక్కినదూలములు, చెక్కనిదూలములు
- (3) పెంకులు
- (4) ఇటికలు
- (5) కాల్చినయిటుకలు
- (6) యముకలాహారము
- (7) యినుము, లేక ఉక్కు, ముక్క
- (8) సూరకారము

ఈ వస్తువు లన్నియు ఎ. కట్టిలోనికి ట్రాన్స్ ఫర్ చేయబడును.

- (9) వెదుళ్లు
- (10) వెదురు ముక్కలు
- (11) చెట్లు తునకలు

(III) ప్రస్తుతము జరగుచున్నటువంటి సి. కట్టి (1921 సి. సంబంధ 1 తారీఖునుండి బి. కట్టి అని పిలువబడును)

ఈ దిగువ ఉద్దేశ్యార్థి ప్రకారము రింకబడును.

మైలుకు మునుగుకు దమ్మి.

.30— మొదటి 50 మైళ్లు
.20—51 మొదలు 200 మైళ్లు
.17—201 మొదలు 300 మైళ్లు
.13—301 మొదలు 400 మైళ్లు
.10—401 మొదలు పైకి

(IV) 1922 సంవత్సరము ఏప్రిల్ నెల మొదటి తేదీ లగాయతు డి. కట్టిలో నున్నటువంటి నూరిగి నీను లోహమునకు యమ్. యస్. యమ్. రైల్వే లోకల్ బుకింగులో తిరిగి యీదిగువ ఉద్దేశ్యార్థి ప్రకారము చేయబడును.

హానుగు 1 కి ఒక మైలునకు దమ్మి డి. కట్టిలో

.380	50 మైళ్లలోపున
.300	100 డి. కట్టి
.250	150 డి. కట్టి
.200	200 డి. కట్టి
.166	250 డి. కట్టి
.143	300 డి. కట్టి
.125	400 డి. కట్టి
.115	400 మైళ్ల పైగా

ఇవి ఎవరుతి దిగుతుంటే నితర వరతు లకు లోపలేనవి.

(3) 1921 సంవత్సరము డిశంబరు మొదటి తేదీ లగాయతు టెన్సింగ్ చార్జీలు యీదిగువ ప్రకారము చేయబడును.

(I) మదరాసునుండి వంపు ప్రతిరవాణాకును మునుగునకు 12 పైసలు వంతునన, పైసుల వంతునన, చార్జీ చేయబడును.

మిటర్ గేజ్ సెక్షనులో మాత్రము గుంట కల్లునుండి హిందూపురము వరకు అల్లుకానేరదు. ఇందులో గుంతకల్లు మాత్రము చేరదు మిటర్ గేజ్ సెక్షనులో గుంతకల్లునుండి హిందూపురము వరకు మునుగునకు 8 పైసలు వంతునను 4 పైసలు వంతునను చార్జీ చేయబడును.

(II) సరాసరిగా బుక్కుచేయడములో గుంతకల్లు, హిందూపురము సెక్షనులో మునుగునకు 8 పైసలువంతున జనులుచేయబడును. గుంతకల్లు హిందూపురము సెక్షనులో ఒకతడవకు మునుగుకు 4 పైసలు చొప్పున జనులుచేయబడును.

నార్త ఉన్నతమైనది ఇప్పుడు కొన్ని తక్కువరేట్లు ఎక్కువచేయబడుతున్నాయి కొట్టిచేయబడుతున్నాయి. డిశంబరు మొదటితేదీనుండిను జరుగు మార్పులు ఇదివరకు అక్టోబరులో మొదటితేదీని ప్రకటనములద్వారా తెలుపబడెడివి. ఆంగ్లలగూన్ తెలియకొరువారు సేవ్ మాన్యురలకు దరఖాస్తు పెట్టుకొనవలసి తెలుసుకొనవలసి.

(4) పైచెప్పిన మార్పులన్నియు 1922-వ సంవత్సరము ఏప్రిల్ మొదటితేదీ నుండియు ఆచరణలోనికి వచ్చును. అవి అన్నియు గూడ

ఈ వస్తువు సి. కట్టిలోనికి ట్రాన్స్ ఫర్ అగును. దీనినే 1921 సంవత్సరము డిశంబరు మొదటి తేదీనుండి బి. కట్టి అని వాడుకలోనికి తెచ్చును.

ట్రాన్స్ క్రాత్త పుస్తకములో తెలుపబడును. అది కొలదికాలములోనే ప్రచురింపబడును.

అవి ఈ రైల్వేస్టేషనుల కన్నిటికిని వంక బడును. వలయువారు స్టేషను మాన్యురల సహాయముతో గాని చీఫ్ గూడ్స్ క్లర్కుల సహాయముతో గాని తెలిసికొనవచ్చును. లేకున్నచో జనరల్ ట్రాఫిక్ మేనేజరు ఆఫీసుకు వ్రాసుకొనిన 0-4-0 అణాలకు ఒక పుస్తకము బడయ గలరు.

(5) ఈ విషయమై యింకను యేమైన సంగతులను తెలుసుకొనవలసి యున్నచో మద్రాసు సెంట్రల్ స్టేషనులోని జనరల్ ట్రాఫిక్ మేనేజరు ఆఫీసులో నున్న రేల్వే సూపరెంటెండెంటుగారికి వ్రాసి కనుగొనవచ్చును.

జన్మగారి రింగువరం లోపక

పై రింగువరం లోపక ప్రవయోగించిన ఫకల విధములైన తామర, గజ్జి, మొదలగు చర్మవ్యాధులు నివర్తియగును.

వెల బుడ్డి 1 కి రు 0-10-0. వి. సి. ప్రత్యేకం.

సోల్ యేజన్స్, కనరపు యేజన్స్.

(8885)

పావురపుక, మదరాసు.

కావలెను

మా జగత్ ప్రసిద్ధిచెందిన పుష్టి నిప్పు నట్టి మదనమంజరి మాత్రలను విక్రయించుటకు కన్ వాసెల్లు, ఏజంట్లు కావలెను.

రాజవైద్య నారాయణజీ శేకవజీ, (8198) 27, చీనాబజారులోడ్డు, మదరాసు.

ఆంధ్రులకు ముఖ్యమైన సందేశము

“స్వరాజ్య కాంగ్రెసుకు ముందే ఆంధ్రులెల్లరు హిందీభాషను చక్కగ నేర్చుకొనవలెను.”

మహాత్మాని వాంఛను పూరించేయడు. కమలం పుస్తకములకుగానూ వ్రాయడు.

గ. రాష్ట్రభాషాభివృద్ధి (తెలుగు లిపి)

మహాత్మాజీయొక్క పీఠికలక.

0-1-0

జ. రాష్ట్రభాషాభివృద్ధి

0-2-0

3. హిందీబాలభివృద్ధి

0-2-0

ర. మొదటిహాదకము తెలుగు అర్థముసహా

0-4-1

గ. రెండవహాదకము తెలుగుముతో కూడా

0-4-0

జ. స్వదేశిగాము అర్థముసహా

0-3-0

హిందీ ప్రచారకార్యాలయము,

(8279)

గంగ, లిక్ ట్రిట్, (ప్రజ్ఞితము, మదరాసు.

(3081) “కత్తె కట్టలు”

పెద్దకత్తి గట్టి గజము పొడుగు గలది. సాగవైసవి.

1-కి రూ. 1-0-0.

జను కొనుపాకి 1 కి 3 రూ. పోస్టేజీఖర్చులవేరే.

మలమువారు అల్లుతో ఒకరూపాయి

అడాపు కంపలెస్. సాగవైసెట్టు అందుకో,

కట్టలు అండ్ లాక్ మేకర్స్ etc.

పెద్దాల్లం, (గోదావరిజిల్లా)

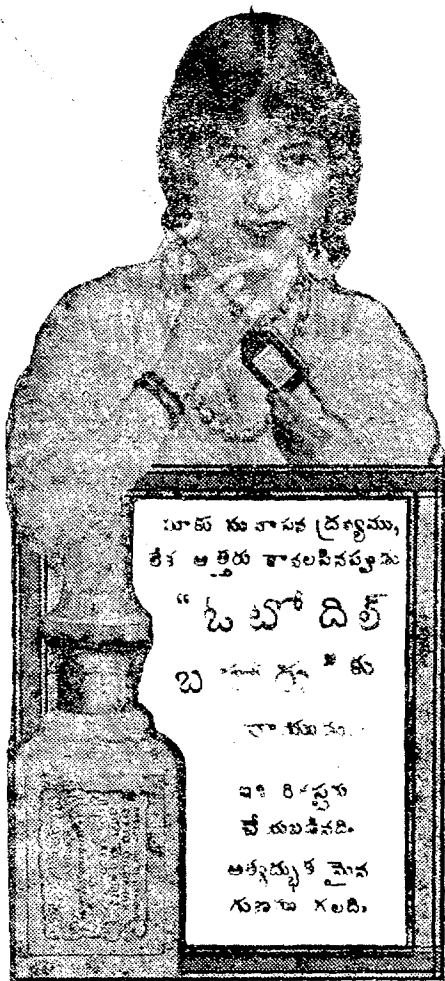
తెలిగొట్టి అడ్రెసు: “ఇంద్రప్రస్థ” పెద్దాల్లం.

మీ రాబడి

మీ కుటుంబ సోమము చాలినంత తేనెవడు, మీరు విరాళములై. దాని విభిన్న చేయకొనుటకు కొన్ని మార్గములను కనిపెట్టి అందుకు నుఖము ననుభవించురు. ఈ విషయములలో మా సలహా మీకు ముఖ్యమైనది. ఈ ఆదా ప్రాంతము కంటే సులభముగా పైకము సేయవలయును. తెలుపు పుస్తక మొకటి కుంపబడును. (8885)

Prof:—P. N. DILAWARI,

Amritsar. No. 49

వెంటుకలే ఆందము.

రాలిపోకుండ, జాగ్రత్త!

వెంటుకలు దువ్వెనతో ఉడి రాకముననే త్వరపడు.
ఉడివచ్చుట మొదలు పెట్టినయెడల వెంటుకలు పాడైపోవును.
అంతవరకు రానీయకద్దు.

నేడే

కామినీయా నూనెను

వాడుట మొదలు పెట్టుడు.

ఇది రిజిస్టర్డ్ వేయబడినది.

వెంటుకల కట్టికోగ మున్నును, శిశో మాంద్య మున్నును,
యిది దివ్యవృద్ధి.

వెంటుకలు చిట్టలు గాని, గరుకు గాని యుండదు.
మీ వెంటుకలు మరల యెప్పటి ఘోరదనమును గల్గి పట్టు
వలె నుండి మెరయుచుండును.

ఈ లోజుననే దీనిని పరీక్షించి చూడుడు.

వెంటుకలు యెట్లు వృద్ధి యగునో కనిపెట్టుడు.

కామినీయా తలమానే నిన్ను సర్వోత్కృష్టముగ జేయును.

వెల బుడ్డి 1-కి ఒక రూపాయి. వి. పి. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

అన్ని చోట్లాను ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము
విక్రయించబడుచున్నది.

1/2 బొట్టు బుడ్డి 1-కి ధర రూ 2-0-0

1 బొట్టు " " 0 12-0

1/2 బొట్టు " " 0-8-0

ఇది మందు లక్షణముగా రందరివద్దనున్న, సరకు లక్షణము
వారివద్దను గూడ దొరకును, లేకున్న,

సోలు యెడెట్లు:-

ఆంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్స్ ఆండు

కెమికలు కంపెనీ,

15 జమ్మామసీద్, బొంబాయి

Sole Agents:-

Anglo Indian Drug and Chemical Coy.,

155, Jumma Masjid,

BOMBAY. (126)

భరతఖండమున అనేక స్వర్ణపతకములను
మొదటితరగతి యోగ్యతాపత్రములను బొందిన
వైద్యరత్ని వందేత్
డ. గోపాలాచార్యగారి

భృగువటి

రెండుకోజులలో నెగరోగములను పోగొట్టిన
మృత్యువాననుండి బయటకు విడుదల ప్రావయ
జాతులు కీర్తి కాలము నుండి బాధింతులను
వ్యాధియందు భారముడినములు నేరించిన రోగిని
మిక్కిలి మంచిస్థితికి తెచ్చుట నిస్సంశయము.
సీసా 1-8 రు 1-12-0.

అశోకవటి

(శ్రీలహరిటి సంతానం)
శ్రీలను బాధించుచు ఋతుకాలమును,
అస్థిరముల కునుచురోగములను, గర్భాశయ
వణములను దూరము చేయును. దీనినుండి అనే
కుటు సర్వసంతానమును బొందిరి.
వెల బుడ్డి 1-కి 0-14-0.

సుఖవిరచనవటి

మలబద్ధమును పోగొట్టి శరీరమునకు తెంపును
గలిగించును. వెల బుడ్డి 1-కి 0-10-0.
వ్యాకింగు పొట్టుభిర్యులు ప్రత్యేకము.
క్యాటలాగు ఉచితము.

పాశ్యపు వెంకటాచల వండితుల

ఆయుర్వేదీయ సిద్ధావదమగు

లోకామయహార

కస్తూరి మాత్రల వలె

సర్వోత్తమగుకాశింజులి దివ్యవృద్ధి
సోకటిలేదని భారాకముగా వెళ్ళకచ్చుక
పిట్టలో అక్షయకరమైన యోగ్యతను చేరలేదు
గాత్రుల అత్రుల తుట్టిన శిశువు మొదలుకొని
వృద్ధుల జాతివరకు ఒక్కరైన నుండునా లేక
నేరించబడును. ఈ మూలము కి నుండి రి
కట తాత్కాలముగా గాని లేక కట్టి శోక
లోగాని కలిగినను ఉపయోగించుచు కచ్చి
ఎడల మందము అజీర్ణము మలబద్ధము చికి
త్సరము బుద్ధిగా మలేరియాజ్వరము కీకట
వారము, వగ్గు, వదిలేము వరముల పోషి వలె

హీనల ఇంపు ఎంబా క్షేను కలరా మున్ను గు ఇంబా అనే
వ్యాధులను వర్జరకు రానియ్యదు. బబ్బుగలిగిన వేళ ఉపయో
గించిన తక్షణము గుణ మిచ్చును. ఒకచోట కూర్చుండి మ
సిన గుమస్తాను వ్యాధివర్జము ఉపాధ్యాయులు విద్యార్థులు
భూమిశ్రీలు కూడ ఈ మాత్రలను నేరించి గుణమును పో
ను చున్నారు. 250 మూలము గల సీసా 1-కి వెల రు. 0-12-0
ఒక సీసా మొదలు 6 సీసాల వరకు పోషక 0-4-0 ఒకచోట
6 సీసాలను తెప్పించిన పోషకతో ధన్య 1-12-0
12 సీసాలు " " 2-12-0
25 సీసాలు " " 3-12-0
మృదానునందు అన్ని దుకాణములందు దొరకును

శ్రీ శ్రీరాఘవ వైద్యశాల

(801-594) మై సూ 74

తండ్రి విశానము... తండ్రి వైద్యము.

శ్రీమదాంధ్ర బహుదపురాణము

అచ్చుచున్నది.

ఆంధ్ర శ్రీమద్రామా యణము

అచ్చుచున్నది.

హోల్యాహోల్యాము. స్కాందపురాణములో నొక
భాగము. ఇందు మధుర మీనాక్షి సోమసుందర శక్త్యల లీలలు
దెబ్బదియొకటి విచిత్రములుగ వర్ణింపబడి యున్నవి.
పద్యములు మూడువేలు వెల 0-12-0 అణాలు.

ఆంధ్రలలితోపాఖ్యానము. ఇందు లలితభండారుదని
జంపుట మొదలగు కథ లనేకము లున్నవి.
మంచి లైంకు వెల రూ 1-8-0.

విచిత్ర పాదు కాపటాభిషేకము. సలక్షణ నాటకము.
వెల 0-12-0 అణాలు.

శ్రీరామవనవాసము. లక్షణము క్క నాటకము.
అచ్చుచున్నది. వెల 0-12-0 అణాలు.

జనమంచి శేషాద్రిశర్మ,
తెనుగు పండితుడు, హైస్కూలు, కడప

తాళి సాదిచూరము

(కార్తీకధరసంహిత)

తాళి సాదిచూరము వ్యాసకోశములకు బలమిచ్చును.

దగ్గు ఎగరూపి రోగమును పోగొట్టును.

తాళి సాదిచూరము ముదగ్గుతో కూడిన జ్వరమును, వాం
తులను, అతిసారమును పోగొట్టును.

తాళి సాదిచూరము ముత్యరూగములో మిక్కిలి యు
పయోగకరము

తాళి సాదిచూరము ముట్టిహము, గ్రహణిరోగము, పాం
డురోగములను పోగొట్టును.

తాళి సాదిచూరము ముట్టి పిల్లలకు తరుచువచ్చు జలు
బుల దగ్గుల పోగొట్టును.

తాళి సాదిచూరము గర్భిణీ శ్రీలకు వచ్చు అరదిన,
పాంతులను పోగొట్టును.

తాళి సాదిచూరము గొంతుక రామకొనిపోవుట, స్వ
రహీనము మొదలగు గొంతుకుంబంధమైన వ్యా
ధులయందు మిక్కిలి యుపయోగించును.

వైద్యులకు ప్రత్యేకమైన ధరలు. (సోమ)

చూర్ణము 10 రు 1-8-0

పేటెట్టు 50-కి 0-8-0

మనడింగు డైరెక్టరు

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతి బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం.

ఆంధ్ర ఆయుర్వేదపూర్వసి, లిమిటెడ్,

9 హారిస్ రోడ్, మాంట్యూరోడు, మదరాసు.

క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

“స్వరాజ్య” సిరాబిల్లలకు

సోల్ ఏజెంట్ కాలపరిమితి వరకులు

1921 సం॥ నవంబరు వెల 31-వ తేదితో అభ్యుదయి.

ఇప్పుడు ఆంధ్రదేశిని పంపబడును సిరా లన్నిటిలోను అతిసరస
మైనది. మిగుల శ్రేష్ఠమైనది. ధర బ్ల్యూవాక్ 6 గ్రాములు

0-14-0, 12 గ్రాములు రు 1-8-0, 86 గ్రాములు రు 4-0-0,

ఎలవు 6 గ్రాములు రు 1-12-0, 12 గ్రాములు రు 8-4-0,

86 గ్రాములు రు 3-1-0. పోస్టు, ప్యాకింగు ఖర్చులు చేరు.

Swaraj Ink Factory,

173/3 (7) Cornwallis Street, Calcutta.

నమకము (1842)

బంగారు, వెర్షి, రత్నము

ల నగలును, యాతరవస్తువులును,

వాపసుఇచ్చినపుచ్చుకొని వైకమయివ్వబడును

ఉమ్మడి - రామయ్య శెట్టి,

గురుసామి శెట్టి కంపెనీ,

25, చైసాబజార్ రోడ్, మదరాస్